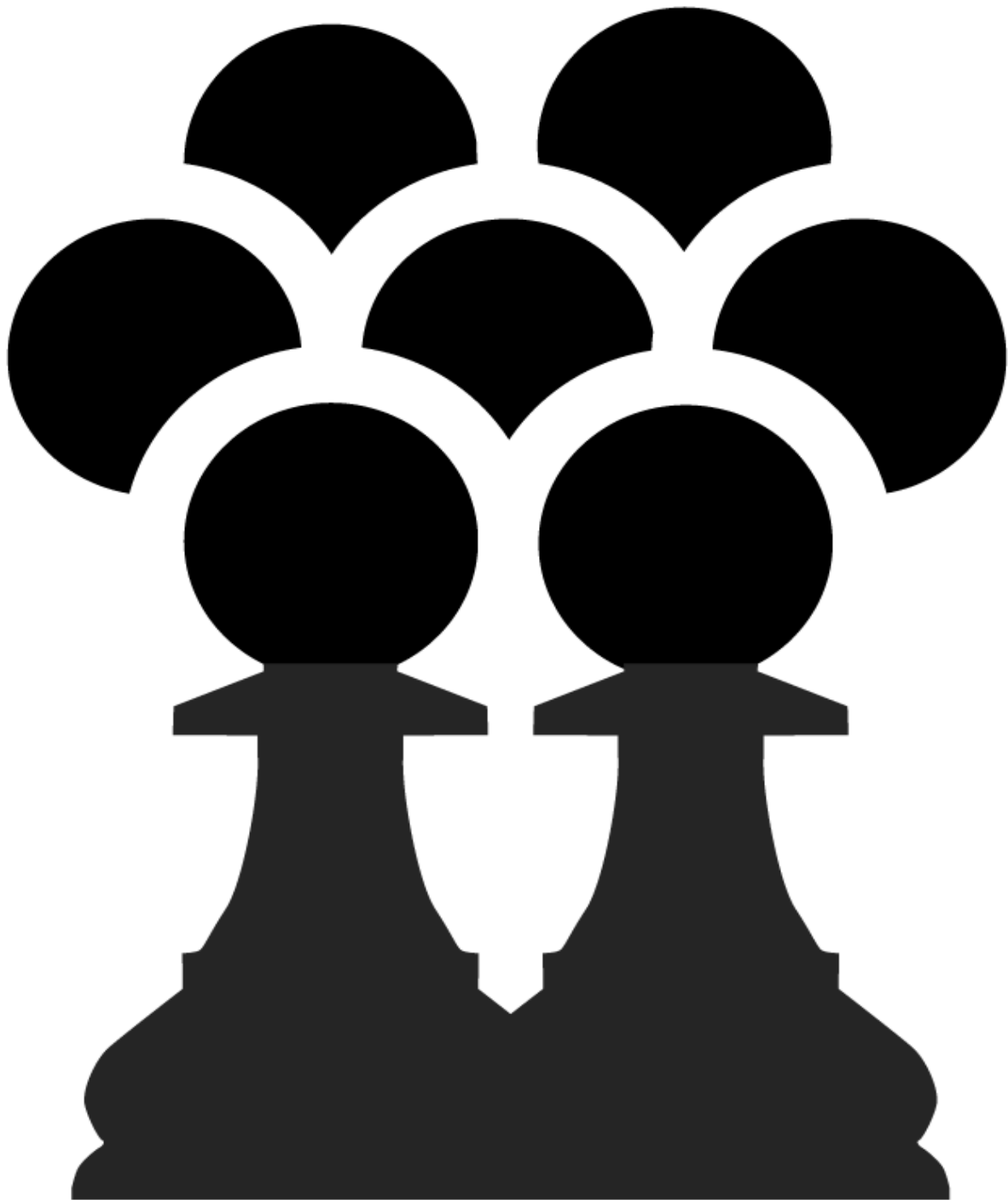

de Promoot

Clubblad van Schaakvereniging **Promotie Zoetermeer**

jaargang 56 | nummer 1 | oktober 2007

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

Jaargang 56 / nummer 1 / oktober 2007

Oplage: 80 stuks

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Clubgebouw:	Sportcentrum Olympus, Voorweg 107, Zoetermeer, tel. (079) 341 95 96
Jeugd:	Wijkcentrum De Leyens, Van 't Hoffplein 1, Zoetermeer
Website:	www.svpromotie.nl
Jeugd:	www.svpromotie.nl / jeugd.htm
Contributie:	senioren (20-64 jr): € 125,- / junioren (16-19 jr) en aspiranten (t/m 15 jr): € 70,- / studenten: € 75,- / veteranen (65+): € 95,- / gezinsleden reductie
Gironummer:	2405362, t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer
Ereleden:	H. Breugem, H. Breuker, P. Briggeman, G. Eggink, J. Hagoort, J. Kalkwijk, J. Meijer, G. Swart, J. Veldhuizen

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	R. Kunnen (Ruurd)	Schoenerkade 50 2725 ES Zoetermeer	(079) 343 73 52 ruurdherma.kunnen @ planet.nl
secretaris	D. Th. Brinkman (Dirk)	v.Boisotring 97 2722 AB Zoetermeer	(079) 342 20 05 dirk_brinkman @ nl.ibm.com
penningmeester	W.P.M. Jutte (Willem)	Kadelaan 39 2725 BB Zoetermeer	(079) 331 35 81 willemjutte @ freeler.nl
wedstrijdleader intern	G. Eggink (Gerhard)	Ravelplein 16 2807 HH Gouda	(0182) 671 664 promotie.intern @ kpnplanet.nl
wedstrijdleader extern	R. de Vries (Rob)	Breitnerlaan 56 2391 GC Hazerswoude-Dorp	(0172) 58 73 35 r.de_vries @ wxs.nl
algemeen adjunct 1	J. van den Bergh (Jan)	Essenhout 82 2719 EN Zoetermeer	(079) 361 37 50 j.van.den.bergh @ zoetermeer.nl
algemeen adjunct 2	J.G. van der Ploeg (Jan)	Belgiëlaan 157 2711 BR Zoetermeer	(079) 342 35 51 jip.001 @ wanadoo.nl
voorzitter jeugdcommissie	<vacant>		

		naam	adres	telefoon + e-mail
Clubblad De Promoot	redacteur 1	Rob de Vries	Breitnerlaan 56 2391 GC Hazerswoude-Dorp	(0172) 58 73 35 r.de_vries @ wxs.nl
	redacteur 2	<vacant>		
webmaster www.svpromotie.nl		Willem Broekman	Medeaschouw 64 2726 KS Zoetermeer	(079) 363 08 28 w.broekman @ wxs.nl
materiaal- commissaris		Chris Schoon	Caan van Necklaan 191 2281 BG Rijswijk	(070) 399 93 54 chris.schoon @ wolmail.nl

➔ www.svpromotie.nl ➔

Inhoud	B
--------	---

			blz
Redactioneel	B	Redactie	2
Binnenkort in dit theater	H	Bestuur	2
Van de voorzitter	H	Ruurd Kunnen	3
Interne competitie	I	Gerhard Eggink	3
Externe competitie	I	Rob de Vries	4
Het einde van de dinosauriërs	B	Manuel Nepveu	5
Manuel Nepveu, 20 jaar redacteur → <i>speciaal aanbevolen!</i>	J	Ruurd Kunnen	6
Als kabouter tussen de reuzen	G	Maarten van Zetten	16
P55: Avonturen achter de groene tafel	H	Ruurd Kunnen	20
Wit/zwart speelt en wint	D	Rob de Vries	22
Doctor doceert	G	Manuel Nepveu	23
De 25 Nederlandse schaakgrootmeesters	K	Hans Meijer	25
P55: Jubileumpuzzel	D	Henk Breugem	26
P55: Interne competitie 2002 - 2007: Bannink, Bannink, Bannink, Bannink, Bannink....	J	Gerhard Eggink	28
De schaakavonturen van Emilio Córdoba	E	Hans Meijer	30
Teamschaken, een discipline apart	E	Harry Breuker	31
De H-index	E	Frans Martens	32
P55: Bierteam en doorzakken	J	Harry Boerkamp	33
Stoppen op je hoogtepunt [John Tan]	G	Maarten van Zetten	35
P55: Toffe Tijgers! → <i>speciaal aanbevolen!</i>	J	Jan van den Bergh	37
Website	E	Willem Broekman	40
P55: Promotie buitengaats sinds 2002	J	Manuel Nepveu	41
Het Idee	F	Willem Broekman	42
Osvaldo Zambrana de 1e grootmeester van Bolivia	K	Hans Meijer	43
Schaken in strips	E	Henk Alberts	44
Oplossingen	D	Rob de Vries	49
Agenda	H	Bestuur	50

→ **Enkele artikelen zijn speciaal geschreven naar aanleiding van ons 55-jarig jubileum. Deze artikelen zijn gemerkt met "P55".**

H	bestuurlijke artikelen	L	spelregels / reglementen
B	redactionele artikelen	F	schaaktechniek
I	uitslagen / standen	J	clubgeschiedenis
C	schaakwereld (FIDE / KNSB / HSB)	D	problemen / puzzels
M	wedstrijd-/toernooiverslagen	K	schaakgeschiedenis
G	partijen	E	overig

Redactioneel

B

Zoals U op de volgende bladzijden niet zal kunnen ontgaan bestaat de redactie (tijdelijk?) uit slechts één persoon in plaats van de gebruikelijke twee. Omdat dat nu juist niet degene is die altijd het voorwoord schreef (degene van de twee met het iets hardere stemgeluid), zit er niets anders op dan dat de overgebleven redacteur dat nu doet. Bij deze dus. Het kan verkeren: de ene keer wordt er bij de redactie dermate weinig aangeleverd dat moet worden besloten een heel nummer over te slaan (was Peter Briggeman de enige die doorhad dat er vorig seizoen geen nummer 4 is uitgekomen?), de andere (deze) keer wordt de redactionele mailbox overladen met artikelen. Een aanbeveling om te lezen, zoals bovenbedoelde ex-redacteur (degene van de twee met de iets hogere Elo-rating) hier placht te plaatsen, is geheel overbodig; ik kan volstaan met de volgende opsomming (in alfabetische volgorde):

in dit nummer:

1 x Henk Alberts
1 x Jan van den Bergh
1 x Harrie Boerkamp
1 x Henk Breugem
1 x Harry Breuker
2 x Willem Broekman
2 x Gerhard Eggink
3 x Ruurd Kunnen
1 x Frans Martens
3 x Hans Meijer
3 x Manuel Nepveu
2 x Maarten van Zetten

Om dan nog maar te zwijgen over uitslagen, standen, agenda, citaten, puzzels en problemen Eén van de artikelen van Ruurd zou trouwens ook gedeeltelijk geboekt kunnen worden onder de naam van de scheidende redacteur (degene van de twee die iets vaker een sigaar opsteekt), want dat artikel staat vol met citaten van laatstgenoemde!

Rob de Vries

Binnenkort in dit theater

H

zaterdag 13 oktober

4^e Open snelschaaktoernooi om de Breugem-bokaal

zaterdag 27 oktober
→ datum nog niet definitief ←

4-kamp om de Zuid-Holland-beker

dinsdag 5 februari

massakamp tegen Botwinnik

vrijdag 22 februari

internationale wedstrijd: Promotie - St. Albans

Van de voorzitter

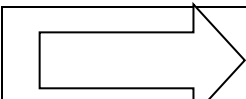
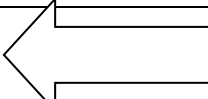
**Ruurd
Kunnen**

H

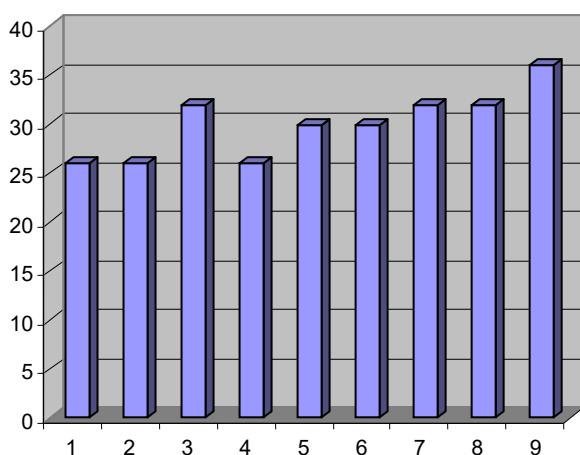
Dit nummer van De Promoot is een jubileumnummer. Promotie bestaat 55 jaar. In diverse artikelen in dit nummer wordt aan dit heugelijke feit aandacht besteed. Ter gelegenheid van het halve eeuwfeest zijn we diep in het clubverleden gedoken – een goede reden om dat niet te herhalen. Een terugblik is wel op zijn plaats en dan zien we – zoals gebruikelijk – hoogtepunten en laagtepunten (want het woord dieptepunt is in dit verband veel te sterk). Sportieve hoogtepunten zijn er volop geweest. Ik noem de doorbraak van Pauline van Nies en de Fide-meestertitel van Bernard Bannink. Het Bierteam veroverde in het seizoen 2005-2006 de prijs voor het meest succesvolle team in alle HSB-competities. Dat had een Promotieteam nog niet eerder gepresteerd. Een primeur was eveneens dat Promotie vorig seizoen winnaar werd van de Chris van Zijderveld-beker, de hoofdprijs van de bekercompetitie. Twee sportieve hoogtepunten die evenmin onvermeld mogen blijven zijn het open snelschaaktoernooi om de Breugem-Bokaal dat dit jaar zijn vierde editie heeft, en de massakamp tegen Botwinnik. Er is de afgelopen jaren tussen de twee Zoetermeerse schaakverenigingen een goede verstandhouding en samenwerking gegroeid. Kort geleden is een gezamenlijk initiatief genomen om het jeugdschaken te stimuleren, en dat is ronduit verheugend.

Er zijn natuurlijk ook wel minpuntjes te noemen. Leen Breugem (erelid) en Leen van de Meeberg zijn ons ontvallen. We zitten krap bij kas, maar we bevinden ons in de gelukkige omstandigheid dat er leden zijn die de vereniging wel eens iets extra's willen toestoppen. Heren, die dit aangaat: Promotie is u hiervoor zeer dankbaar. Ook de jeugdafdeling zit een beetje in de zorgen. Het niet gelukt een dependance in Oosterheem van de grond te krijgen en de doorstroom zou ook beter kunnen. Maar dat neemt niet weg dat er iedere vrijdagavond enthousiast wordt geschaakt en dat de senioren binnen niet al te lange tijd weer gezelschap van een nieuwe groep jonge schakers kunnen verwachten.

Na twintig jaar actieve dienst heeft Manuel Nepveu zijn redacteurschap beëindigd. Twintig jaar lang stukjes schrijven is ongehoord! Dat zijn vier lustrums. Eén nummer slechts heeft hij overgeslagen, omdat zijn rug de last even niet kon dragen. Manuel heeft ons vermaakt en gechoqueerd, doen lachen en knarsetanden, doen honen en nadenken. Zulke redacteuren zijn goud waard voor een club als Promotie.

		Competitie INTERN		Gerhard Eggink	I
---	--	--------------------------	--	---------------------------	----------

Zomercompetitie 2007

Het was weer gezellig en leuk. Gedurende 9 avonden waren er iedere avond wel 30 schakers die een of twee partijen wilden spelen. Onder hen dit jaar behoorlijk wat spelers van Botwinnik. Nadat in de eerste weken verschillende kanshebbers aantraden (en weer duikelden) kwamen uiteindelijk Bernard en Erik boven-drijven. De onderlinge partij werd remise en toen werd het een wedren. Maar Bernard speelde meer partijen en won de laatste ronden gewoon alles, zodat hij zomerkampioen 2007 is geworden. In de annalen moet natuurlijk wel worden vermeld dat hij in een van de eerste ronden met remise ontsnapte tegen Jan van Lier... Willem Broekman werd derde. In bijgaand plaatje staat per week het aantal deelnemers vermeld.

Conclusie: de meesten gaan vroeg op vakantie!

Het is nog te vroeg in het seizoen om al tussenstanden te publiceren. Dit nummer is al dik genoeg! We beperken ons hier tot de uitslagen:

za 15 september	Overschie 1 - Promotie 1	4½ - 3½
di 2 oktober	Promotie 2 - DSC 5	6 - 2
	Promotie 4 - DSC 6	4 - 4
za 6 oktober	Promotie 1 - Philidor Leiden 1	

Niet onvermeld mag blijven onderstaande prestatie-van-formaat:

Promotie HSB-bekerkampioen!

Dat ging als volgt:

1e ronde:	vrij	
2 ^e ronde:	Wassenaar - Promotie	½ - 3½
3e ronde:	Schaakcombinatie HTV - Promotie	1 - 3
Halve finale:	DD - Promotie	1½ - 2½
Finale:	Promotie - DSC	2 - 2
	DSC - Promotie	½ - 3½
En tenslotte: Winnaar verkiezing Team-van-het-Jaar (zie foto) !		

Het winnende team bestond uit de 4 heren links op de foto: Ron Landsbergen, Harrie Boerkamp, Erik Hennink, Willem Broekman. Ook de beide Maartens (Wichhart en van Zetten) droegen hun steentje (als invaller) bij, evenals voorzitter Ruurd, die hier samen met Gerhard de inmiddels traditionele taart aanbiedt.

Tijdens de laatste ledenvergadering is besloten om te onderzoeken of het clubblad digitaal uitgegeven kon worden. Welnu, ik schat in dat het moet kunnen. Voor een paar van onze leden zal een aparte voorziening getroffen moeten worden omdat zij niet met hun tijd mee zijn gegaan, de meeste leden hebben pc en e-mailfaciliteiten.

Het is wel een verandering. Ik heb alle clubbladen, zowel die uit Groningen als die van onze club, bewaard. Lekker op papier. Wanneer de clubkrant digitaal wordt toegezonden zal ik vast niet de moeite nemen een papieren versie te maken. Dat alleen al doet bij mij het vermoeden rijzen dat deze elektronische versie op een gegeven moment verloren gaat. Een computercrash is voldoende.

Op het moment van schrijven ben ik vrijwel twintig jaar redacteur van ons blad. Toen Hans Meijer en ik de honneurs waarnamen ging ik eens in de twee maanden, meestal op een zondag, naar de Hoerkade om de clubkrant in elkaar te zetten. Doordruk-diagrammen behoorden aanvankelijk tot ons materiaal, maar die behoren inmiddels tot technologie uit de Steentijd. Naarmate de computer een belangrijker rol begon te spelen, beperkte mijn aandeel zich vooral tot het schrijven van stukjes en het componeren van een voorwoord. Het werkelijke maken van de clubkrant werd steeds nadrukkelijker de taak van de *andere* redacteur. Deels omdat ik een onhandige sukkel ben, deels omdat die bezigheid mij niet aansprak. Maar als redacteur heb je toch te maken met het redigeren van stukjes? Dat zou je denken. Wat mij echter is opgevallen, dat er wat dit betreft niet veel werk aan de winkel was. Slechts enkele malen moest er iets aan het taalgebruik van scribenten gebeuren. Ik vind dat ik onze schrijvers ook in dit opzicht een compliment moet maken. Dame, mijne heren: chapeau!

Ik ben nu een van de vaste columnisten van onze webstek. Ik heb indertijd slechts bedongen dat ik over alles mag schrijven en onze webmaster heeft dit toegestaan. En als ik diep in mijn gitzwarte zieltje kijk, dan moet ik toegeven dat ik deze bezigheid leuker vind. In principe schrijf ik voor de ganse Nederlands-lezende gemeenschap en daar kick ik wel een beetje op. Misschien ben ik wel gewoon een ijdele kwast, niets is gans ondenkbaar.

Voor het geval dat u de boodschap nu *nog* niet hebt zien aankomen: ik stop met ingang van dit seizoen met het redacteurschap. Dat betekent niet dat ik nooit meer smerige stukjes zal schrijven. Neen, zekere sujetten in onze club kunnen nog lang niet opgelucht ademhalen. En als ik weer eens een mooie partij speel, wat natuurlijk maar zelden gebeurt, zal ik u daarvan kond doen of u daarmee vervelen.

Welnu dan: Hans Meijer was zo'n zeventien jaar redacteur, ik heb de twintig volgemaakt. Het einde van het tijdperk van de dinosauriërs is aangebroken.

□

Citaat van de maand [1]

"Hij had nog een half loperpaar"

[zelf verzonnen - RdV]

Toen Manuel Nepveu in oktober 1984 bij Promotie binnenliep, konden wij niet bevroeden dat dit personage zou uitgroeien tot een van de meest markante meubelstukken van de vereniging. De club stond op de drempel van grote veranderingen. In het seizoen 1984-1985 behaalde Bernard zijn eerste titel en een seizoen later veroverde Promotie een plaats in de KNSB.

Zijn eerste partij speelde Manuel (als ik mij goed herinner) tegen Henk Noordhoek. Destijds leek dat toeval, maar nu weten wij dat het een teken van de voorzienigheid was. Het werd remise. In de volgende ronde won Manuel van mij een interessante Franse partij. Die Nepveu was best een goede speler, daar konden we nog plezier van hebben. Bernard dankte zijn eerste kampioenschap onder andere aan een winstpartij tegen Manuel. Hij schreef daarover in het clubblad:

MIJN REVANCHE TEGEN NEPVEU.

Dit jaar heb ik twee keer met wit tegen Manuel mogen spelen. De eerste keer verloor ik op een verschrikkelijke manier, waarna in de finalegroep de stand gelijk werd getrokken.

Zo gaat dat tegen Bernard.

De schrijver

Een goede schaker is ook een goede schrijver. Een empirisch onhoudbare stelling, maar toch leuk om zo nu en dan te herhalen. Voor Manuel gaat hij wel op, hoewel sommige naijverige betweters beweren dat de stelling in dit specifieke geval slechts geldig is als één van beide woordjes "goed" wordt weggelaten (en u mag kiezen welk).

Het eerste stukje van Manuel stond in het clubblad van 14 april 1985. Het ging over Albins tegengambiet.

Heeft u dat ook wel eens, dat u moet spelen tegen een veel zwakkere speler en dat u fiks balorig bent? Meestal heb ik er geen last van, maar soms

Dat begon al een beetje te lijken op de Nepveu die wij kennen. Eén nummer later kwam hij nog beter uit de verf:

In het weekend van 21 – 23 juni j.l. hebben vier Promotieschakers, te weten Freak Grims, Zenuwlijder Bannink, Wurger Wijks en Meneer Nepveu zich op bewonderenswaardige wijze aan zichzelf vergrepen. In het genoemde weekend deden zij gevierden mee aan het SV Den Haag weekendtoernooi. (...) Grims en Wijks maakten van de mogelijkheid gebruik één ronde niet te spelen en toch een halve te incasseren. De lafaards!.

Meneer was nog geen jaar lid van de club, maar hij had zijn plekje al helemaal gevonden.

Manuel schreef in zijn eerste jaren bij Promotie meestal vrij korte schaaktechnische stukjes, voorzien van een inleidende tekst. Ze droegen titels als Pijl, Sigaar, Mode, Dame, Kicken. In wedstrijdverslagen ontloek geleidelijk zijn schrijverstalent.

Het is kwart over acht en bovendien 21 maart. De astronomische lente is aangebroken en mijn wekker gaat af. Deze samenloop van omstandigheden kan geen toeval zijn. Er staat iets groots te gebeuren, vandaag.

(..) Door het park loop ik snel naar het sprinterstation en even later sta ik op Centrum-West. Er is niemand.

Geen Bannink. Geen Noordhoek. Geen Blankespoor. Het is al bijna vijf voor negen. Als ze er over een

kwartier niet zijn ga ik subiet terug. Maar zie, daar is de bus naar Delft. 10 juli 1584. Leuk stadje, Delft. Hé,

daar is Noordhoek. Met zijn rug naar de chauffeur in een vrijwel lege bus. Typisch Noordhoek. Hij wenkt. Ik

stap in en ben opgelucht. De helft van het team is er. Of Blankespoor komt? En Bannink? Wat! Blankespoor

neemt vijf blagen mee in zijn limousine? Is hij van lotje? Ja, inderdaad, van lotje. Hij is. Maar Bannink? Oh, op

zijn fiets naar een Zoetermeerse uithoek, een zuidhoek. Daar pikt de bus hem op. Zeker weten? Zeker weten!

(...) Bannink glipt naar binnen. Of Noordhoek soms gek is? Rijdt-ie soms altijd met z'n neus naar de bus z'n

staart? Dat is hardstikke slecht. Zo kan-ie straks niet schaken. Ik lach mild. Ik ben de wijste. (...) Men stapt uit.

(...) Men gaat de zaal binnen. Schouwtoneel van Verschrikking? Schouwtoneel van Glorie? Alla, Blankespoor.

En vijf blagen. Twee blagen Smaal. Het blagenpaar Bos/Coene. Blaag Bergman. Promotie 2 zeker.

Jeugdleden werden door Manuel toen nog "blagen" genoemd. Later zou hij overgaan op "guppen".

Redacteur

In 1987 nam het duo Hans Meijer en Manuel Nepveu het redacteurschap van het clubblad op zich, de eerste jaren samen met Peter van den Toorn. Er is veel moois uit hun pennen gevloeid, en wij zijn dankbaar dat wij dat hebben mogen meemaken. De heren vulden elkaar perfect aan. Hans was de erudiete, filosofische beschouwer, op zoek naar de waarheid van het schaakspel; Manuel de onbehouwen verteller, op zoek naar de waarheid van het bestaan. Hun samenwerking was voorbeeldig en intens.

Ik kom in een auto te zitten met de krasse Meijer, de immer vrolijke Bannink en de uiterst rustige Ten Hoor. De guppen die meegaan komen onder de hoede van de Wals. Het is rustig bij de weg en niets lijkt er op te wijzen dat Caïssa ons zal kastijden. (...) Even voor half elf meldt Meijer dat hij een afslag gemist heeft. Wij hebben hem met ons gekwek afgeleid. Nu had niemand van ons hem genoopt zich met het gesprek te bemoeien. Het is dus zijn eigen fout. Ik als bijrijder neem me voor Meijer af en toe de helpende hand te reiken. Tien minuten later meldt hij dat hij waarschijnlijk weer iets gemist heeft. En toch is Meijer altijd heel kras geweest voor zijn leeftijd. Ik besluit dat ik nu echt borden moet gaan lezen. Weer tien minuten later piept Meijer dat hij alweer op de verkeerde weg zit. Ik trek mijn conclusies in stilte. In ieder geval staan we met een nul achter.

De weg voert ons naar de Belgische grens. (...) Ik heb de kaart voor me genomen. Weliswaar is er slechts een rechte weg, maar met de anders zo krasse Meijer neem ik nu geen enkel risico meer.

Antwerpen naakt. De havens komen in zicht en maken geen enkele indruk. Ik vertel Meijer dat hij de bordjes Hulst moet volgen. Het gaat goed. De betonnen platen op de weg houden Meijer wakker. In het Zeeuwse is alles rustig. We passeren Club Playgirls, maar gelukkig heeft Hemmo ten Hoor geen geld bij zich. Meijer trapt voor de zekerheid het gaspedaal in.

In Terneuzen, dat ongeveer zo groot is als Uw broekzak, rijdt de anders zo krasse Meijer nog maar een keer fout. We zijn er.

Doctor Doceert

Manuel heeft veel geschreven over allerlei onderwerpen en bij velerlei gebeurtenissen. Zijn grootste prestatie is de artikelenserie *Doctor doceert*, een reeks opstellen voor clubschakers. De eerste aflevering van *Doctor doceert* stond in het clubblad van maart 1989 en ging over de opbouw van een openingsrepertoire. "Dit wordt de eerste in een heeeeee reeks van artikelen over de technische aspecten van ons mooie spel". In december 2005 verscheen de vijftigste en laatste aflevering (*fout!*, zie blz. 23 - red.). De meeste aspecten van het schaakspel zijn wel behandeld, maar Manuel had een voorliefde voor minder schaaktechnische onderwerpen. Op zijn geliefde onderwerp van het verschil tussen de KNSB en de HSB komen we nog te spreken. Daarnaast heeft hij geschreven over schaken als wetenschap, Kunst & Sport, over schakersgedrag, computerschaak, plannen en sjablonen en over nog veel en veel meer. *Doctor Doceert* was geen gewone *Inleiding tot het schaakspel* - daar hadden anderen al volop in voorzien -, maar niettemin zeer leerzaam. De serie is het waard nog eens gebundeld te worden. Een aantal jaren nam *Doctor Doceert* onze redacteur geheel in beslag. Hij had er zijn handen vol aan, maar zijn ei kon hij er in kwijt.

De sigaar

Vanaf zijn eerste verschijnen bij Promotie staat Manuel bekend als "de man met de sigaar". Er zijn meer sigarenrokers, maar bij anderen valt het minder op. In 1986 had hij een theoretische discussie met Jan de Rijk over een Grünfeld Indische variant. De discussie werd in hun onderlinge competitiepartij beslist. Ze hadden er een weddenschap op afgesloten: wie won zou van de ander een doos sigaren krijgen. "Reden dus om er iets moois van te maken." Manuel, met zwart, kreeg gelijk en Jan was de sigaar:

Wit gaf nog een zet af, maar toen ik hem uit de losse pols wat varianten liet zien (zwart komt als een tank binnen met de koning), gaf hij maar meteen op.

In 1992 schreef Manuel over de gevaren die het clubleven bedreigden.

(...) Maar het allerergste, het vuigste teken van de algehele neergang van Het Schaakwezen is de recente en pijnlijke ontwikkeling van de oprichting van rookvrije schaakclubs. Hierin kunnen wij Heren slechts zien de totale ontkenning van alle waarden die Het Schaakspel hooghoudt: het leggen van rookgordijnen, de geur van rokende puinhopen en het hinderen van de tegenstander!

Weliswaar is onze dierbare club S.V. Promotie nog steeds niet getransformeerd in een rookvrije vereniging, maar de tendens om De Rook te weren van De Slagvelden is aanwezig. Waakt Heren en Verzet U! ►

Toch veranderde Promotie ook. eerst mocht er tot half tien niet worden gerookt, later werd roken in de speelzaal helemaal verboden. Manuel beschouwt sigaren niet alleen als genotsmiddelen waar een echte schaker niet zonder kan, maar hij gebruikt ze ook als wapen in de strijd.

De wedstrijdleader opent het festijn met de mededeling dat de gasten zo min mogelijk moeten roken. Ik steek onmiddellijk een sigaar op. Mijn tegenstander, zo verneem ik, heeft de ziekte van Pfeiffer. Dat zit dus wel goed. Onopvallend blaas ik de rook zijn kant op.

De meesten clubgenoten lieten hem zijn gang maar gaan overwegende dat een tevreden roker geen onruststoker is, maar anderen met meer verantwoordelijkheidsgevoel meenden er toch iets van te moeten zeggen. Gerhard Eggink schreef in het clubblad (3 februari 1988) het artikel *De Kwestie Nepveu*.

Ik mocht met wit tegen de grote Manuel, en ik was in vorm, wat u in het vorige clubblad heeft kunnen lezen.

En ik opende met mijn favoriete opening, 1.f2—f4!.. Hierop barstte mijn tegenstander in een honend gelach uit en hij speelde zijn koningspion naar e5. Deze opening heet From's gambiet en betekent volgens mij dat zwart een pion weggeeft, terwijl mijn forse tegenstander de mening toegedaan schijnt dat zwart in alle varianten wint. Nu mag een ieder zijn mening hebben over een opening, maar hij dient die wel voor zich te houden. Gedurende de eerste fase van de partij — tot het fatale tijdstip van half tien — speelde hij met een arrogante glimlach rond de lippen en schudde hij bij iedere zet die ik deed het moede hoofd alsof ik geen enkele kans had. Maar de situatie op het bord was verre van nadelig voor mij. Tot half tien dan. Want om half tien STAK HIJ EEN SIGAAR OP, en hulde het bord in nevelen. Snel zag ik een loper die zich ongelukkigerwijs op de overkant van het bord bevond uit mijn gezichtsveld verdwijnen, gevolgd door enkele pionnen. Lange tijd bleef ik in het ongewisse over hun lot, en naar de zetten van mijn tegenstander moest ik helemaal maar gissen; noteren van de zetten was al helemaal onmogelijk.

Na de partij, nadat hij mij via een verdienstelijke combinatie — het dient gezegd te worden — mat had gezet en de rookwolken waren opgetrokken, bleek tijdens de analyse dat de hele combinatie geheel onmogelijk was geweest, ALS IK MIJN LOPER HAD GEZIEN! Hieruit blijkt het duivelse in het spel van mijn grote tegenstander, want ik kon niet meer protesteren; de partij was immers afgelopen?

Een morbide persoonlijkheid

In het clubblad van 4 april 1988 schreef Manuel voor het eerst over een van zijn meest opvallende karaktertrekken en liefhebberijen.

Door degenen die mij kennen word ik algemeen als een morbide persoonlijkheid beschouwd. Dat is ongetwijfeld een juiste taxatie. (...)

In Velden 1996 bezocht het clubje Promotiespelers dat aan een toernooi aldaar meedeed op aandringen van Manuel het plaatselijke Foltermuseum.

Het was me het museum wel: Been- en duimklemmen, Pijnbanken! Judasschommels! Wipgalgen! IJzeren maagden! Radwerktuigen! Hoofdpersen! Zagen! Muilpeertjes! Garotta's! Tosti-ijzers! Het heerlijkste van het heerlijkste stond daar gereed!

Zoals bekend is het schaken als het leven. Het zal daarom geen verbazing wekken dat een kenner van martelwerktuigen als Manuel Nepveu warme belangstelling heeft voor een merkwaardig fenomeen in het schaakspel, de wurgpartij. Zoals in het clubblad van 21 oktober 1997. Aflevering XXXIII van *Doctor Doceert* over Wurgschaak leidde hij (het kon niet missen) als volgt in:

Een aantal jaren geleden, op een min of meer kwade dag, werd een Brits parlementariër van conservatieve snit in zijn woning dood aangetroffen. Hij lag op de keukentafel met een nylonkous strak over zijn hoofd en hij had jarretellen aan en droeg pumps.

Een reconstructie van de omstandigheden maakte aannemelijk dat het parlamentslid zichzelf op die tafel eens vrij had willen ontplooien, maar dat hij bepaalde gevaren had onderschat of zelfs in het geheel niet onderkend. Met name had deze modale onderdaan van Hare Majesteit overzien dat de zuurstofvoorziening problematisch kon worden, met die nylonkous zo strak over zijn conservatieve hoofd getrokken.

Men kan zich afvragen wat bovenstaande zinnen in een schaakblad te zoeken hebben. Welnu, er *is* een aspect aan dit verhaal dat ook bij ons onderwerp van toepassing is. De miserabele situatie van het Britse Lagerhuis-lid had hij aan zichzelf te wijten en bij het onderwerp van deze keer is dat ook nadrukkelijk het geval. Ik zal niet beweren dat mijn volgende verhaal even sappig is als bovenstaande geschiedenis, maar mooi wreed is het wel! Wurgschaak! Wonderschone gebeurtenis! Vernederend en pijnlijk! Onder de grootsten der groten zijn er die Uw techniek kunnen of konden toepassen, de Nimzowitsjen, de Petrosiannen, de Karpoffen! Aan U, edel Wurgschaak zij dit stuk opgedragen!

Manuel wil graag winnen (wie niet?). Bloed aan de paal. De tegenstander moet gekraakt worden, ogen moeten uit hun kassen worden gerukt en ledematen in het rond vliegen. En wee degene die zondigt – die dient de gruwelijkste straffen van Caïssa te ondergaan. Men leze het huiveringwekkende *Auto da Fe*, geschreven na de degradatie van het eerste team, erop na.

Er zijn mensen die het interessant vinden op oude (en minder oude) kerkhoven grafstenen van bekende historische figuren te bezoeken. Wie het voorgaande heeft gelezen zal er niet versteld van staan Manuel tot deze categorie mensen behoort.

Mijn morbiditeit blijkt ook op een nog geheel andere wijze: ik ben geobsedeerd door Het Graf. Preciezer, ik zwelg in het genot om op zoek te gaan naar graven van beroemde schakers. Dat is overigens lang geen eenvoudige klus en ik zal U nu van mijn moeilijkheden op dit gebied verhalen. (...).

Een speurtocht naar de laatste rustplaatsen van de legendarische schakers Macdonnell en De la Bourdonnais was in 1980 tevergeefs geweest. Vijftien jaar later had hij meer succes, zoals we in het clubblad konden lezen. Voor degenen die ook willen gaan kijken:

Kensal Green Cemetery: McDonnell Grave 182/392, de la Bourdonnais Grave 108/2796/RS. Graven zoeken bleef een hobby waarvan wij via het clubblad (en enkelen in lieflijke aanwezigheid) mochten meegenieten.

KNSB-spelers en onderbondsknoeiërs

Een favoriet onderwerp van onze voormalige redacteur was het verschil tussen het schaken in de KNSB en de HSB. Manuel heeft er veel over geschreven. Hij acht het spelen in de KNSB ver verheven boven wat op de doordeweekse avonden in de onderbond wordt afgeprutst. In oktober 1988 ging hij dieper in op het verschil tussen de KNSB en de HSB en smeekte hij zijn medespelers van het eerste om vooral hun best te doen om niet te degraderen.

Tot slot wil ik nog een vaderlijk en manend woord spreken tot onze eerste achttalspelers, bejaarden zowel als guppen. Zoals gemakkelijk in te zien ontstonden [in de besproken partij, rk] voor Zwart de kansen vooral door gemakkelijk uitgelokte verzwakkingen. In de Promotieklasse komt dat nog erg veel voor. (...) In de KNSB gaat het afdwingen van verzwakkingen doorgaans niet zo simpel. Je speelt daarom in de KNSB betere, rijkere partijen. Dat is natuurlijk waar wij allen naar hunkeren!

Beste collegae van het eerste, doet Uw best in dit seizoen, weest zo veel mogelijk van de partij (desnoods ten koste van vehemente echtelijke twisten), gaat vroeg naar bed en bereidt U terdege voor!

En dit alles opdat wij niet terugvallen in de Hel waar het geweeeklaag is en het knarsen der tanden!

Het thema werd in 1991 nog eens uitvoerig behandeld in aflevering XI van *Doctor Doceert*. Het onderscheid tussen KNSB-spelers en onderbonders had, aldus onze zeergeleerde, schaaktechnische en sociale aspecten. De schaaktechnische aspecten hielden niet veel meer in dan dat KNSB-spelers in beginsel sterker spelen dan spelers uit de onderbond. Dat zou komen doordat KNSB-ers *meer weten*. Met name hun eindspelkennis is superieur. In sociaal opzicht is het verschil dat het teamgevoel in KNSB-teams sterker is ontwikkeld, en dat komt doordat zij op zaterdag en vaak ver weg spelen. De lange reizen en de Chinees na afloop smeden een band die niet is weggelegd voor de suffe onderbonders die 's avonds uit hun werk komen, gauw een hapje eten en zich naar de club spoeden om direct achter een bord neer te ploffen. Manuel, die zichzelf in de loop van de serie "Oom" is gaan noemen, zag op het sociale vlak een taak voor zichzelf weggelegd:

Oom heeft de neiging sommige teamgenoten fiks op te fokken: met woede in het lijf schaken ze beter. Dit opfokken gebeurt via het maken van heuse en onheuse opmerkingen die tot gevolg hebben dat menig speler het gal overloopt en Oom voor zijn leven moet vrezen ('Donder die snor uit de auto, Meijer!').

Promotie 2 promoveerde in 1992 naar de KNSB.

Wij van het Eerste, Wij Illusteren, hebben er plotseling een achttal collega's bijgekregen. Nou ja, collega's (...) Groen als gras, onwetend nog van de geneugten van de echte grote mensen-wereld gelijk een peuter. Voor hen is het ongetwijfeld nuttig wat tips te vernemen uit de wereld die KNSB heet. Oom nu is bij uitstek de persoon om die tips te verstrekken.

Maar de jaren vorderden en Manuels positie in het eerste kwam ter discussie te staan. Het noodlot sloeg onvermijdelijk toe en in het seizoen 2000-2001 figureerde hij in het tweede in de HSB. Aandoenlijk ►

is zijn vreugde als hij in het eerste mag invallen in een wedstrijd die Promotie moet winnen om niet te degraderen.

Het eens zo trotse Promotie I, in zijn glorie tijd nog met illustere, vette en sigarenrokende slagers in zijn midden, moest aantreden tegen het tweede van het eerbiedwaardige HSG om degradatie naar de krochten der knsb te vermijden. De teamleider deed wat hij kon (...) Ten langen leste werd een bol en onguur tiep nederig gesmeekt om in te komen vallen. Het tiep had gegrijsd, gegrijsd en zich van zijn beste kant laten zien: hij had grootmoedig ingestemd en was ingevallen en daarna zelfs nog een keer.

De wc-methode

Ooit, tijdens een toernooi in Dresden, vertelde Henk Luitjes verschrikt dat hij snippers van een notatieformulier in het toilet had zien drijven. Bij het doorspoelen was niet alles meegegaan. Luitjes vreesde dat er iets ernstigs was gebeurd, de eerste *toiletgate* in de schaakgeschiedenis. Het bleek het werk van Manuel te zijn geweest, die een wanprestatie op de 64 velden had geprobeerd te verwerken. Tevergeefs! Het gebeuren beklijft hem tot op de dag van vandaag. In de Promoot van 27 februari 1999 legde hij uit hoe het zo gekomen is. Hij is op het spoor van het vernietigen van schaakpartijen gezet door zijn voormalige Groningse clubgenoot Arjen Tilstra die *al* zijn partijen weggooide. Manuel bewaart een paar partijen, overgebleven na een zeer strenge selectie. In augustus 1988 beschreef hij (op de hem eigen wijze) waaraan een goede partij moet voldoen:

Het hangt er natuurlijk van af hoe je je maatstaven kiest, maar ik vind bij mezelf dat hoogstens een van de tien of vijftien partijen het aanzien waard is. Bij U, lieve lezer, liggen de getallen misschien niet zo heel anders.

Maar wat voor partijen zijn dat dan, die toonbare?

Het zijn partijen waarvan de uitslag niet door dobbelstenen, gebrek aan sigaren, afwezigheid van sterke koffie, aanwezigheid van wulpse vrouwen en dergelijke bepaald wordt.

Het zijn partijen zonder a-positioneel gerommel.

Het zijn partijen die niet gespeeld zijn tegen Bannink of Eggink.

Het zijn, kortom, partijen uit een stuk.

De merkwaardige gewoonte om slechte partijen door te spoelen neemt echter niet weg dat Manuel een gewone schaker is voor wie diep in zijn hart niets mooier is dan een verloren partij te winnen.

Aan schaakclub 'de Uil' uit Hillegom had ik ooit ongedeelde goede herinneringen. Ongedeelde goede. Al zal ik wegzakken in totale dementie, ik zal nooit vergeten hoe ik een partij tegen een Uiltje via de volstrekt potsierlijke medewerking van de Uilse teamleider won. Volkomen onverdiend natuurlijk. Intense vrolijkheid had door het rustieke Hillegom geschald toen ik buiten het oude schoolgebouwtje stond waar dit even daarvoor was gebeurd.

U begrijpt het dus: ik zag het op de zevende april van het jaar onzes Heren negentienhonderd en negentig helemaal zitten om weer een Uiltje te kraken.

Lijden en zelfhaat

Tja, schaken ... Kan hij er eigenlijk wel wat van?

Uw scribent hing het hele toernooi in de middenmoot. Hij won een paar onbenullige partijen en verloor een paar keer schitterend. Noch de onbenullige, noch de schitterende partijen worden U aangeboden. Uw scribent kijkt wel uit!

Niet zo lang geleden schreef Harrie Boerkamp in een half serieus, half ironisch stukje dat Manuel qua speelsterkte tussen de HSB en de KNSB in zit. "Manuel als de maat der dingen". Natuurlijk diende Manuel hem van repliek, zoals we nog zullen zien, maar dat zijn partijen niet altijd verlopen zoals volgens *Doctor Doceert* zou moeten, weet hijzelf als de beste. Manuel kan zeer kritisch zijn over zijn eigen schaakkunst en als er iets mis gaat kan hij lijden als een gekruisigde. Zoals die keer in Nijmegen, toen Promotie dik moest winnen om te promoveren naar de tweede klasse KNSB en Manuel zijn partij in remise liet verzanden.

Maar er was nog iemand van onze tegenstanders, een jonge editie van de hippies uit de zestiger jaren, wiens aanwezigheid niet door elkeen op hoge prijs werd gesteld. Ware deze mensch toch nooit geboren! Hij vertelde met overdreven zoete stem dat mijn tegenstander vóór deze wedstrijd de fijne score had van 0 uit 6 en dat hij ieder, maar dan ook ieder toreneindspel voordien kranig om zeep had geholpen. Niet alleen zei deze field dit tegen mij, maar ook tegen de rest van het Eerste, terwijl hij op z'n gemak een sjekkie zat te draaien. Een rood

waas verscheen mij voor de ogen, ik trok mijn slagersmes -altijd handig om bij je te hebben- en deze dag had kunnen eindigen in rood als niet het onderstel van de hippie atletische snelheid had ontwikkeld. Befaamd is zijn verslag van de wedstrijd tegen Terneuzen in 1988. Promotie won en Manuel gaf een goede stelling remise tegen een zieke tegenstander.

Tragiek in Terneuzen

‘Maar Wammes Waggel is verder, want wat die gelooft is waar’

OBB

Kan ik het toreneindspel winnen? Meijer fluistert dat het wel remise zal zijn. Hij wil naar huis. Ik geloof dat ik goede kansen heb op het volle punt. Mijn tegenstander biedt de half aan en ik vertel hem dat dit tegen de etiquette is. Ik, de voortreffelijke Nepveu, bied remise aan -eventueel- en niet een slechterstaande zieke. En dan komt Caïssa. Wien de Goden liefhebben kastijden Zij. Ik zie dat schaakjes aan de zijkant mijn winstpoging zullen belemmeren. Meijer wil naar huis, het is broeierig en ik denk aan een onplezierige ervaring in Amsterdam. Ik roep de zieke jongeling aan het bord, bied remise aan en vervoeg me bij de krasse Meijer. Die toont zich nu opeens verbaasd en vertelt me dat iedereen besloten had dat ik moest winnen. Een vliegensvlugge analyse toont aan dat de verdediging moeilijk zal zijn en plotseling zie ik dat de positie niet zo eenvoudig te houden is voor mijn tegenstander. (...) De dinsdag daarna ben ik op de club. Een analyse van nog geen tien minuten toont me opnieuw dat dit eindspel gewonnen is en de krasse Meijer geeft me gelijk. Dit keer lacht hij nu eens niet satanisch.

Die avond denk ik -opnieuw- aan al die gevallen waarin ik zelf ten onrechte hele en halve punten cadeau heb gekregen. Het kan me allemaal - wederom - niet opvrolijken. Ik realiseer me dat ik me veel en veel minder rot voelde toen ik voor mijn rijbewijs straalde, toen ik het presteerde een vijf en een half voor optica te halen, toen ik en plein publiek voor een zwemdiploma afging, toen de referee van een astronomisch tijdschrift eens mijn artikel weghoonde.

Een gewonnen toreneindspel remise geven!

Tegen het jubilerende Messemaker (de club bestond 150 jaar en speelde al in een bejaardentehuis) werd Manuel op een voor zijn doen schandelijk laag bord gezet. Hij verloor in 24 zetten.

Aangeslagen pakte ik m'n welbekende, geheel gerafelde en voor het schaken uitermate geschikte ruitjesjasje, voegde [teamleider] Hoorweg toe dat ik in de volgende wedstrijden nu wel twee keer wit wilde hebben -wat natuurlijk nergens op sloeg- en ging de open lucht in voor een kalmerende wandeling. Maar dat viel tegen. Een aantal langsrennende, per definitie irritante peuters begon me aan de kop te zeuren. "Meneer, meneer, wilt U tikkertje met ons spelen?". Haarfijn aangevoeld van die monsters.

Ik haastte me terug en zette mij op een bankje voor het speellokaal, alwaar een per ongeluk vrij rondlopend oudje mij ijzersterk mededeelde dat het mooi weer was om buiten te zitten. Ik knikte vriendelijk en keek schielijk een andere kant op. Door mijn hoofd flitste de niet helemaal onprettige gedachte dat zij ongetwijfeld spoedig onder de grond zou liggen. Twee sigaren joeg ik er in het volgende halfuur doorheen, als waren het ketters op de brandstapel.

L'histoire se répète. Acht jaar later in Hilligersberg.

Er werd gespeeld in een reumacentrum. Maar het was tegelijkertijd een bejaardenhuis. Multifunctioneel heet dat. Er waren lange gangen waar de oudjes rolstoelwedstrijden konden houden. Goed voor de moraal en goed voor het lichaam. Op het moment dat wij er kwamen waren alle rolstoelwedstrijden afgelast. Te gevaarlijk voor de schakers, zal de directie gedacht hebben.

Klokslag een begon de wedstrijd. Wat mij betreft Frans. De variant was me wel bekend.

Een uurtje en veertien zetten later kon ik opgeven. Een combinatie van oppervlakkigheid en een kortsluiting waar je een flatgebouw mee kunt platbranden was mij fataal geworden.

Ik greep mijn trui en colbert en zette het op een lopen, in het voorbijgaan enkele oudjes terzijde werpend. Gelukkig konden ze zich niet verweren: ze hadden reuma. Buiten zette ik het op een roken en liep naar het winkelcentrum. Patat! Maar in het winkelcentrum van deze sjieke wijk was helemaal geen patattent... In de broodjeszaak- the next best thing- kocht ik voldoende in voor een vreetfestijn. En terwijl ik op een bankje de puddingbroodjes naar binnen gooide dacht ik aan de schitterende Engelse doodstraf die aangeduid wordt als hanged-drawn-and-quartered. Tijdens deze strafoefening werd het slachtoffer naar de plaats van handeling gesleept (drawn). Daarna werd hij enige minuten opgehangen (hanged) maar levend neergelaten, waarna er hier en daar wat af- en opengesneden werd (quartered). Doorgaans gingen de testikels als eerste aan het mes. Ik dacht erover hoe het zou zijn om dit te moeten ondergaan en toevallige passanten zouden een vredige glimlach om mijn lippen hebben kunnen zien spelen. Zelfhaat was op dat moment verreweg mijn sterkste punt. ►

Vrouwen

Vrouwen en schaken? In het Jubileumnummer van 1992 bespreekt Manuel "Het clubleven" in "een diepgravende en cultuurhistorische beschouwing". Het stuk begint met een uiteenzetting over de wenselijkheid van drastische maatregelen tegen de toelating van jeugdigen tot de schaakavonden van de Heren Schakers en gaat aldus verder:

Dat geldt evenzeer van het nu te bespreken en waarlijk onthutsende feit dat ook exemplaren van het Genus Vrouw zich aan Het Schaakspel verslingeren. De bandeloosheid van zoiets moet duidelijk zijn. Weliswaar is inmiddels bewezen- ondanks eertijds sterke vermoedens van het tegendeel bij zulke kanonnen als de grote Donner- dat enkele exemplaren van het Genus Vrouw kunnen schaken, maar zulks doet in dezen eigenlijk niet terzake. Dat ook zij, van het Genus Vrouw, hun vaak zwakke krachten op dit wrede oorlogsspel uitproberen is het beste bewijs van de verregaande zedenverwildering in onze dagen!

Men begrijp mij goed, ik ben niet conservatief. Verre van dat! Vrouwen die generaal willen worden, als strenge Meesteres met behulp van knots en kettingzaag een Huis van Plezier willen leiden, of als uitsmijster aan het Leidseplein een fijnzinnige carrière denken op te bouwen, hebben allen mijn uitdrukkelijke zegen. Hier ziet Uw Dienaar geen probleem. Maar vrouwen die op een club schaken, zich als roofdieren wensen te ontpoppen die zich werpen op Koningen en hun Hofhouding, het kan niet Heren, het kan gewoonweg niet: het mist alle Stijl.

Vrouwen komen regelmatig terug in de schrijfsels van onze held. Niet zelden zijn zij in leer gekleed en hanteren zij de zweep. Maar Manuel is een liefhebber.

Het was aangenaam toeven in de toernooizaal. Bloedmooie dames uit Azerbeidjan paarden gevuldheid van hoofd aan gevuldheid van blouse, lange dames uit de Baltische republieken torenden in schaakkracht boven velen van ons, titellozen, uit.

Gids in verre landen

In 1993 deed een groepje Promotiespelers voor het eerst mee aan een buitenlands toernooi. Baden Baden, een illustere naam in de schaakgeschiedenis, en het was spannend, zo ver van huis. Manuel hield er een nare droom aan over.

Een droevig-ogende Russin loopt door Uw vizier met een tasje onder haar arm. Een Oud Wif belaaft de Blondharige, die gillend wordt gemarteld en bloedt uit ogen en mond, neus en oren.

In Velden werd twee jaar later een ernstige vergissing gemaakt:

Een ratingloos wif uit de Oekraïne hield Bannink op remise. (...) Inmiddels was duidelijk geworden dat dat ratingloze wif uit de Oekraïne de echtgenote van een zeer sterke Eenhoorn is. Alles heel sprookjesachtig dus.

Henk Noordhoek was de eerste Promotiaan die een grootmeester in bedwang hield. Manuel kon het maar moeilijk geloven.

Die Oosteuropese grootmeesters laten zich voor een appel en een ei omkopen, nietwaar. Dat weet iedereen, hè. (...) Alles nu rustig overdenkende zal het wel zo zijn geweest dat hij die Rus een vrouwtje aangeboden heeft.

Kon die Oosteuropese oorwurm ook eens een keertje. (...)

Met de buitenlandse toernooien was een nieuw onderwerp aangeboord voor onze schaakliterator. Hij was een scherp waarnemer.

De pensionhouder was vriendelijk, lang van stof, langzaam van dictie. Zijn echtgenote was ook vriendelijk en langzaam van dictie en zij had een fraaie snor (Dresden 1999).

Manuels verslagen zijn de moeite van het lezen ook waard vanwege de toeristische informatie die hij geeft.

Oberwart zelf is een locale hoofdstad met een regionale functie, zoals de bekende geograaf Noordhoek me met een ernstig gezicht onderwees. Op doordeweekse dagen kun je je auto er bijna niet parkeren, maar in de weekends is het er dodelijk stil. (...) In Burgenland -hoe is het mogelijk- zijn letterlijk "tig" burchten. De burcht met kennelijk de meeste uitstraling ligt fraai op wat Oostenrijkers een molshoop zullen noemen en wij een berg. Güssing was aardig om te bekijken. (...) Een uitstapje naar het Hongaarse Szombathely (spreek uit Zombatej) was eigenlijk alleen leerzaam vanwege de omzichtige reactie van grensbewakers die het zichtbaar heel verdacht vonden om vijf mannen in een auto te zien langskomen.

Andorra is een lapje grond van twintig bij twintig km. Het bestaat uit wat vlekken plus een dorp dat volstrekt wordt gedomineerd door wat winkelstraten. De Melkert-baan heeft in dit staatje kennelijk allang zijn intrede gedaan: fleurig geklede politieagentes staan het verkeer te regelen in de buurt van prima functionerende stoplichten. (...) Wij togen in zuidelijke richting, naar het plaatsje Seu d'Argell, waar de bisschop resideert die samen met de Franse president staatshoofd is van het staatje. Een kathedraal met overheersend Romaanse

trekken is het centrale gebouw. Spoedig zou blijken dat deze kathedraal een meer dan duizend jaar oude schat herbergde.

Voor het eerst werd ook het vredesmuseum in BurgSchlaining in het culturele ochtendprogramma opgenomen. Gelukkig stond er enige folterapparatuur opgesteld, want anders was ik echt in slaap gevallen.

Sprookjes en Russische geheimen

Het eerste sprookje verscheen in maart 1989.

In het verre land van Bombastië is het schaakspel taboe. Het is er eenieder streng verboden een schaakspel in huis te hebben, het spel te spelen of zelfs maar over het spel te dromen. Wie deze geboden overtreedt wordt streng gestraft, zonder aanzien des persoons: man, vrouw of kind, boer, burger of edelman, steuntrekker of miljonair.

Soms is er wel eens een Bombastiaan die in een ver land het schaakspel heeft geleerd, het meeneemt naar Bombastië en het heimelijk propageert. De onverlaat eindigt stevast in vier delen aan de stadspoorten van de hoofdstad Knots.

In december 2002 konden we genieten van *Een verschrikkelijke vertelling*, waarin een koning van zijn onderdanen een levensgroot schaakbord cadeau kreeg met dertig slaven en twee adembenemend mooie slavinnen als levende stukken en daar zwaar gestoord van werd.

En wie herinnert *Opa en het Boerenkamp* niet, onderdeel van een polemie? Bij het gezellig knapperend haardvuur zit Opa in zijn versleten lederen fauteuil tussen zijn achterkleinkinderen Caïssa (zijn lieveling), Filidor en Garrie. Het vertelt over vroeger, een spannend verhaal dat – natuurlijk – goed afliep:

En de terugkomst werd gevierd bij een groot kampvuur. En zoals iedereen uit de verhalen van Asterix en Obelix weet ... hing er daarbij een persoon gekneveld en met een prop in zijn bakkes in een boom. Yrrah! Yrrah!

In 2000 begon Manuel een korte serie *Russische geheimen*. Hij had Russisch geleerd uit een boek dat hij tijdens zijn middelbare schooltijd in Bussum had gekocht, en dat moesten wij weten. De serie *Russische Geheimen* bestond uit besprekingen van Russische boeken die Manuel had gekocht bij boekenstalletjes tijdens binnenlandse en buitenlandse toernooien.

Wetenschapper

Je ziet het er misschien niet zo aan af, maar Manuel is een exact mannetje. Astronoom, fysicus, in 1979 gepromoveerd op het proefschrift *Magnetogasdynamics of double radio sources*. Zoiets werkt door. In 1998 kregen wij plotseling een serieuze beschouwing voorgeschoteld over de verdeling van Gauss, die middelmatiger mensen dan Manuel (sociale wetenschappers, bijvoorbeeld) de normale verdeling plegen te noemen. Maar geen geest zo groot, of de *homo ludens* komt boven en Manuel verliest zich in *Spielerei* met de Gauss-verdeling en Elo-ratings. De vraag die hem bezighoudt is hoe hoog je rating moet zijn om wereldkampioen te worden. Dat blijkt een rating van 5,3 sigma boven het gemiddelde te zijn. Vervolgens berekent hij ook de vereiste ratings voor de Nederlandse kampioen en neemt hij de speelsterkte van de kampioen van Promotie op de korrel. Hoe kleiner de club waarvan je kampioen wordt, hoe betrouwbaarder de berekening, maar ook hoe lager de benodigde rating. Waarop Manuel geheel in stijl besluit met: "U kunt nu te weten komen, waarde lezer, hoe *klein* de club moet zijn waarvan *zelfs U* kampioen kunt worden!" Waarop een zekere clubgenoot, gevat als hij is, zou kunnen antwoorden: "Nu kan Manuel berekenen hoeveel Promotie voor hem *te groot* is om kampioen te worden."

De historicus

Zoals je van een bètaman mag verwachten, is Manuel goed in het onthouden van jaartallen. Hij heeft een formidabel geheugen, hoewel de laatste berichten zijn dat hij kortgeleden een naam was vergeten. De aftakeling begint met het vergeten van namen en het dalen van je rating, maar dit terzijde. Noem een jaartal of een datum uit het verleden en Manuel somt moeiteloos de gebeurtenissen op die daarbij horen. Jaartallen zijn de beste kapstok voor historische kennis. De aandachtige lezer van Manuels stukken heeft de afgelopen twintig jaar veel kennis van de schaakgeschiedenis tot zich kunnen nemen. Het is teveel om hier op te sommen. Ik volsta met het verhaal achter de partij Nepveu-Ramondt, Scheveningen 2003. ►

Catalaans (Helaas geen Scheveninger variant, precies 80 jaar na de première daarvan in Maròczy-Euwe). Manuel had op de televisie het plaatsje Vinkovci gezien, volledig platgebombardeed in de oorlog die de voormalig schaakgrootmacht Joegoslavië uit elkaar sloeg. In 1968 werd in die plaats een partij gespeeld tussen de grootmeesters Ivkov en Robatsch. Ivkov gaf een pionnetje weg, en offerde pal daarop een kwaliteit. Robatsch werd geveegd en kon na 17 zetten opgeven. Het was een erg giftig pionnetje dat Gheorghiu had weggegeven, zoals een jaar later in Roemenië nogmaals bleek, toen Gheorghiu en Varabiescu de partij kopieerden. L'histoire se répète toujours. In 1977 kwam de variant op het bord in een KNSB-partij Bleeker-Nepveu. Pionnetje geroofd, kwaliteitsoffer om de oren en einde na 23 zetjes. Diepe wanhoop, maar hoe groot was de voldoening toen onze held een kwart eeuw later in Scheveningen zelf achter de witte stukken zat en de variant weer op het bord kwam. Hij wist nog precies hoe het ging. Na 27 zetten konden de stukken de doos in.

Ik was als eerste van mijn team klaar en luidruchtig legde ik mijn tegenstander precies uit wat hem was overkomen, in historisch perspectief. Ik genoot op welhaast laakbare wijze.

Tegengeluiden

Iemand die regelmatig met zoveel aplomb en met zo'n grote bek als Manuel zijn clubgenoten literair bestookt, kan verwachten dat hij zo nu en dan iets terug krijgt. Ik heb wel eens gehoord dat jeugdleden bang voor hem zijn geweest. In Dresden heeft de Russische grootmeester Suetin ooit de naam Nepveu in verband gebracht met de woorden *sehr sympatisch*, maar niet iedereen was zo welwillend. Ouders hebben boze brieven geschreven vanwege vermeende godslastering of onwelvoeglijke taal.

Toen Manuel amper drieëneenhalf jaar lid was van Promotie achtte Gerhard Eggink het tijd voor een stuk met de titel *De kwestie Nepveu*. Mildo van Staden en Jack Duijvestein lieten een interview met Manuel afdrukken in het clubblad van mei 1993.

Onlangs heeft er een diepte-interview plaats gehad met een Promotiespeler die behoort tot de prominentste van de club. Al jaren schrijft hij bladzijden vol in het clubblad met indrukwekkend proza over het schaken. In het eerste team neemt hij een onmisbare plaats in. Iedereen hoort hem al brullend en tierend de ene na de andere scherpe, briljante uitspraak doen, bijvoorbeeld over het verschil tussen KNSB-schakers en onderbondsknoeiërs. De meeste schakers echter associëren hem met zijn dikke havanna's. De uitspraak "Sigaren zijn mijn leven", een parodie op "Chess is my life" van Kortsjnoj, is precies op hem van toepassing. Regelmatig ligt hij in de clinch met spelers die zich meer kunnen vinden in de uitspraak "Sigaren kosten mijn leven". Voor wie het nog niet wist, we hebben het natuurlijk over Herr Dr. M. Nepveu. Wat bezielt deze man? Wat vindt hij van de club? Wie is de man achter het dikke rookgordijn? In dit interview wordt geprobeerd een tikje van de mistsluier die er om hem heen hangt op te lichten.

In zijn *Nepveu als de maat der dingen* liet Harrie Boerkamp enige irritatie blijken over de zelfgenoegzaamheid die Manuel soms uitstraalt en hij probeerde een tegenaanval. Onze ex-redacteur zal deze reacties als een succes hebben opgevat. Hij heeft namelijk niet geschreven voor de kat zijn kut (violet voor tere zieltjes), maar om zijn lezers wakker te schudden en tot nadenken te stemmen. En om zijn eigen frustraties en obsessies kwijt te raken natuurlijk. En omdat hij het kostelijk vindt om te doen. En wij, de lezers, wij lezen en vinden het soms leerzaam en vaak amusant. Ook nu nog, na meer dan twintig jaar.

De mens en de godin

Otto Berger begon een korte historie van Promotie eens heel treffend met:

"Dat waren nog eens tijden!", zal oom Manuel wellicht luid, doch weemoedig verzuchten; "was ik maar eerder geconcipieerd".

Ergens in de reeks *Doctor Doceert* was Manuel zich "Oom" gaan noemen. Als je veel over jezelf schrijft, is het prettig over meerdere aanduidingen te kunnen beschikken, en "oom" wekt een vertrouwelijke sfeer op waarin de goede adviezen aan onderbondsknuppeltjes en guppen het best gedijen. Enige zelfgenoegzaamheid en zelfoverschatting – Harrie Boerkamp was de enige niet die eraan heeft gerefereerd. Ooit noemde Frits Hoorweg hem eens "een morsig type in een sleets ruitjesjasje". Manuel was bijzonder in zijn sas met deze kwalificatie en hij heeft hem sindsdien meermaals gebruikt om zichzelf aan te duiden, als een geuzennaam.

Een staaltje van ironische zelfoverschatting dat evenmin onvermeld mag blijven was dat Manuel het nodig vond aan de zinsnede " de partij IM De Boer-MN tijdens een simultaan in 1991..." terloops, "ter vermijding van misverstanden", toe te voegen dat het De Boer was die de simultaan gaf.

Onbehouwenheid, sigaren, morbiditeit, doorspoelpartijen, dikdoenerij dat is Manuel Nepveu, maar het is lang niet alles. Weinigen zijn zo verslingerd aan het schaakspel als onze gewezen redacteur. Het spel is zijn veiligheidsventiel. Wat zou er van Manuel zijn geworden als hij zich volledig op de wetenschap had gestort? Wat zou er van de sterrenkunde zijn geworden? Terwijl de filosoof Hans Meijer op zoek was naar de waarheid van het schaken, was de onbehouwen verteller Manuel Nepveu op zoek naar de zin van het bestaan. Dat er geen absolute waarheid is, staat voor hem als een paal boven water. Liever beroept hij zich op de waarschijnlijkheidsleer. Hij is niet de enige. Bij gebrek aan enige concrete aanwijzing is de kans dat God bestaat verwaarloosbaar. "Ik ben atheïst", schreef hij in zijn column van 24 maart j.l. Maar atheïsten moet je niet geloven, want dat zijn in wezen diep gelovige mensen.

Het fijne weet ik er niet van, maar dat bij Manuel een onderdrukte religieuze overtuiging diep in zijn ziel is vastgehecht lijdt geen twijfel. "Ik ben atheïst" is typisch Nepveuse grootspraak. Vaak roept hij in zijn geschriften Caïssa, de godin van het schaakspel, aan.

Laten wij, Heren onder elkaar, dan gezamenlijk offeren op haar altaar.

De manier waarop hij Caïssa vereert en aanbidt verradert dat eeuwenoude tradities en waarden hem leiden door het aards bestaan. Schrijvend over de KNSB-spelers:

Wij zijn gelijk de Flagellanten die ooit door Middeleeuwse dorpen trokken, zichzelf tot bloedens toe op de rug slaande met zwepen en roepende "Wee de Toorn van Caïssa! Wee, o Wee!"

Als één ding uit deze bloemlezing duidelijk wordt, is het dat schaken lijden is. Schaken lijkt niet alleen op het leven, het hoort erbij, het is het leven. Daarom schaakt Manuel zo hartstochtelijk, want alleen de waarlijk toegewijden is een blik in de zaligheid vergund.

En bij de deur van de speelzaal zag ik haar staan, heel even maar. Ik zag de godin Caïssa. Rode schoentjes, een zwartleren rokje en een gastvrije bloes. Zwaar opgemaakt en het haar opgestoken. Ze hield een zweepje in haar hand. Ze straalde en schaterde.

□

Puzzel

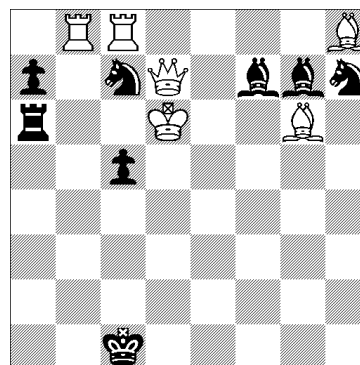
D

[King Maze, Bruce Albertson]

Opgave:

Alleen de witte koning doet zetten (zwart doet niets), en moet mat geven in zo min mogelijk zetten.

Oplossing: → **blz. 49**

[www.chesscafe.com]

Voor het seizoen begon, was er een kleine kans dat ik in Promotie 1 mocht spelen. Dit was echter een te grote stap geweest waarschijnlijk, en dus moest ik me tevreden stellen met een plek in Promotie 2. Daar begon ik alleen heel slecht met 0 uit 2. Daarna mocht ik invallen in Promotie 1. We speelden tegen SO Rotterdam 2. De avond voor de wedstrijd had ik nog even het Schots bekeken, alleen de 4. Dh4 variant kende ik nog niet helemaal. Toen de wedstrijd begon, kwam dat ook precies op het bord. Ik speelde maar snel alle zetten die ik van die variant kende, en offerde een pion. Later won ik die pion terug en bood ik snel remise aan. Hij speelde nog even door, en won even later een pion. Op dat moment had hij nog 2 minuten en moest nog 8 zetten doen. Ik offerde nog een pion om er een beetje een rommeltje van te maken, maar dat pakte niet helemaal goed uit.

De tijdcontrole werd gehaald, en ik stond straalverloren. Zo'n vijf zetten na de 40^e zet offerde hij een kwal tegen loper + pion. Na nog een pion te hebben afgeruild had ik het volgende eindspel: wit: toren + g-pion tegen loper + a4,b5,g7,h6.

Hierin wist ik echter nog dusdanig te rommelen dat ik een eeuwige dreiging had. Om te winnen (en dat was noodzakelijk voor zijn team) moest hij een pion offeren. Daarna ging hij te snel spelen en won ik ook nog zijn loper: 1-0. Mijn debuut in het eerste was dus erg slecht! Zoals Manuel zei: een 1 voor de partij, en een 10 voor doorzettingsvermogen. Deze wedstrijd wonnen we met 5½-2½. Ook Bernard en Ben wonnen.

Maar de 2^e kans kwam al snel. Tegen Paul Keres 2 mocht ik weer invallen. Dit keer kwam er wel een goede partij.

1.e4 c5 2.Pf3g6 3.d4 Lg7 4.Pc3 Da5 5.Le3 Pf6 6.Dd2 Pc6 7.Td1 [7.d5]

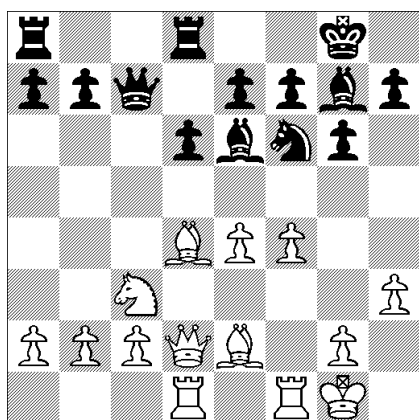
Td1 ziet er een beetje vreemd uit, maar anders krijg je Pxe4 truc, dus daarom moet je de dame nog een keer dekken. Verder moet ik natuurlijk niet lang gaan rokeren met de Dame al op a5.

7...cxd4 8.Pxd4 0-0 9.Le2 d6 10.h3? [10.f3]

f3 ziet er normaler uit, maar ik wilde aanvallen met f4.

10...Pxd4 11.Lxd4 Le6 12.0-0 Dc7 13.f4 Tfd8 14.g4 [14.b3]

Als ik hier eerst b3 had gespeeld had ik beter gestaan, omdat de loper op e6 dan naar d7 moet, het plan is dan Kh1 Lxf6 Lxf6 Pd5 met een gewonnen eindspel.

14...Lc4 15.g5 Ph5 16.Lxg7 Pxg7 17.Lxc4 Dxc4 18.De3 e6 19.Td1 Db4 20.b3 Tac8 21.Pe2 Da5 22.c4 a6 23.Tfd1 b5 24.cxb5 axb5 25.Kf2 Tc6 26.h4 Tdc8 27.Txd6 Txd6 28.Txd6 Dxa2 29.Dd3! Da7+ 30.Kf3 Db8 31.Td7 b4 32.Da6 Td8 33.Db7! Ph5 [33...Dxb7 34.Txb7 Td3+ 35.Kf2 Ph5 36.Txb4]

34.Ke3!! e5 35.f5 gxf5 36.exf5 Pg7 37.Dxb8? [37.Ke4]

37...Txb8 38.Ke4 Ph5? 39.f6 h6 40.Kf5 [40.Kxe5!!]

40...hxg5 41.hxg5 Tc8 42.g6 fxg6+ 43.Kxg6 Pf4+ 44.Pxf4 exf4

45.Td4 [45.Tg7+! Kh8 (45...Kf8 46.Th7 Ke8 47.Th8+ Kd7 48.Txc8 Kxc8 49.f7) 46.Th7+ Kg8 47.f7+ Kf8 48.Th8+]

45...f3 46.Th4 Tc6 47.Txb4 Tc8 48.Tf4 Tc3 49.b4 f2 50.Txf2 Tg3+ 51.Kf5 Kf7 52.Tf4 Te3 53.Th4 Tf3+ 54.Ke5 Te3+ 55.Kd4 Te1 56.Kc5 Kxf6 57.Td4 1-0

Deze wedstrijd wonnen we met 5-3 (Bernard, Ben en ik wonnen).

Deze partij was al een stuk beter, dit kwam ook omdat ik me had voorgenomen niet meer zo bang te spelen als in de 1^e wedstrijd. Daarom ging ik lekker aanvallen, en won redelijk soepel. Verder had Rijk Schippers tot aan onze partij een 2350 tpr dus was ik wel blij dat ik van hem won. Alleen de truc na de 45^e zet had ik wel moeten zien, verder ben ik wel tevreden over deze partij.

Inmiddels had ik een kleine 2200 tpr, en mocht ik ook weer meedoen ik het eerste tegen DD.

Deze keer mocht ik aantreden tegen Jan-Joost Lindner. Deze man hoort bij de oude DD-garde, en heeft vroeger nog "hoofdklasse" gespeeld. Inmiddels was zijn rating wel wat gezakt, maar hij kan nog steeds goed schaken! Natuurlijk probeerde ik wel te winnen, maar in deze partij lukte dat niet.

Maarten van Zetten- Jan-Joost Lindner

1. e4 e6
 2. d4 d5
 3. Pd2 Pf6
 4. e5 Pfd7
 5. c3 c5
 6. f4 b6 (met de bedoeling de goede loper van wit af te ruilen tegen de "beruchte" zwakke loper van zwart)
 7. Pdf3 Le7
 8. Ld3 La6
 9. Pge2 Lxd3
 10. Dxd3 Pc6
 11. a3? c4 Hierna is elke kans op voordeel voor wit verkeken. Ipv a3 had ik natuurlijk f5! Moeten doen met leuk aanvallend spel.
 - 12.Dc2 g6
 13. h4 h5
 14. Le3 b5
 15. Pg5 (dreigt Pxe6) Lxg5
 16. fxg5 Pe7
 17. Pg3 a5
 18. Ke2 a4
- ½-½

Met Promotie 2 ging het inmiddels wel wat beter, na de 1^e ronde verloren te hebben kwamen we steeds dichterbij de top. Alleen een 4-4 tegen DD, waar DD goed weg kwam. En een 4½-3½ nederlaag tegen SHTV 2 zorgden ervoor dat we geen kampioen meer konden worden.

Daarna mocht ik weer invallen tegen Bergen op Zoom. In de tussentijd had ik een maand al niet meer gespeeld, omdat ik het heel druk voor school had. Deze wedstrijd ging totaal niet, en ik keek al snel tegen een puinhoop aan. Dit verdedigde ik nog wel een paar uur, maar verloor uiteindelijk wel (terecht).

Daarna mochten we met Promotie 2 tegen het sterke DSC, op dat moment koploper. Omdat ik toch al zo'n slechte score had, werd ik waarschijnlijk aan bord 2 gezet. Hier speelde ik een leuke Tarrasch tegen Frank van Zutphen (2000). Na eerst heel goed te hebben gestaan, stond ik na een positionele fout minder, en ging bijna mat. Gelukkig kon ik de stelling nog net bij elkaar houden, en nadat hij 1 stel torens ruilde kreeg ik weer kansen. De wedstrijd ging inmiddels de goede kant op. De score werd geopend door ►

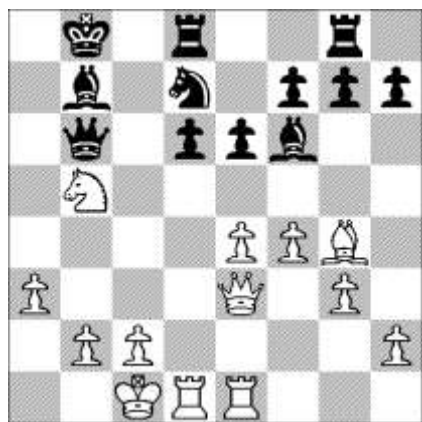
een remise van Nico Peerdeman tegen de sterke Bobby Voogt. Han had inmiddels in een goede partij aan bord 6 gewonnen, Stoop ging met een pluspion in een toreneindspel ook winnen, alleen John zou verliezen en Erik had ook verloren. Daarna maakte Bert in een dame + toren eindspel remise door eeuwig schaak, hij had zelfs mat in één, maar voor de wedstrijd maakte het niet meer uit. Zelf had ik in een toreneindspel met allebei 1 toren en 4 pionnen, eerst mijn enige zwakte verdedigd, en ging toen met mijn koning naar de overkant lopen. Hij bood remise aan met 1 om 2 minuten, maar met een volle minuut meer win ik natuurlijk gewoon. Daarna wist ik torens te ruilen, en had de oppositie waardoor ik het pionneneindspel won. Willem won daarna ook nog, op stelling en op tijd.

Daarna speelde ik weer in het eerste. Inmiddels mocht ik niet meer spelen in Promotie 2 omdat ik al 4 x in Promotie 1 gespeeld had. Met Promotie 1 speelden we tegen het sterke Bloemendaal wat gefuseerd was tot Kennemer Combinatie 1. Maarten Wichart en John Tan mochten ook invallen. Zelf speelde ik tegen Lex Jongsma, die kleine wat dikke commentator bij Corus. Ik had verwacht dat hij wel wat hoger speelde dan bord 6, maar dat viel tegen. Van te voren dacht ik dat hij 1. c4 zou doen, maar hij speelde 1. e4. We kwamen in de 7. Df3 variant van de Najdorf, maar Lex speelde het een beetje vreemd. Deze opening was trouwens een jaar of 30 terug erg populair, maar tegenwoordig zie je het bijna nooit meer. Hier komt de verder erg leuke partij:

1. e4 c5 2. Pf3 d2 3. d4 cxd4 4. Pxd4 Pf6 5. Pc3 a6 6. Lg5 e6 7. Df3 Le7 8. 0-0-0 Dc7! 9. Le2 Pbd7 10. Dg3 b5 11. a3 Lb7 12. The1 0-0-0 13. f4 Tg8!? Dit is een beetje een mysterieuze zet. Mensen als Bosboom spelen wel eens dit soort zetten. De bedoeling is h6 en g5 maar nu zou je nog gewoon Lxg5 spelen, maar nu de toren op g8 staat kan dat niet meer waardoor de loper en/of dame tot een verklaring worden gedwongen. Ook doet deze toren nog niets, en kan nu via g5 bijvoorbeeld naar c5 omgespeeld worden, in een later stadium.

14. De3 Kb8. Even kijken wat hij doet. Daarom deed ik ook eerst Tg8, daar moet hij op reageren, en daarna pas Kb8 anders kan hij eerst verder gaan met zijn plan, terwijl ik nu hem het plan laat maken. 15. Lh4? Wil naar f2 natuurlijk, maar ik win nu het loperpaar.. Pg4! 16. Lxg4 Lxh4 17. g3 Lf6 De natuurlijke zet. Le7 is beter als je bang bent voor offers op b5, maar Lf6 is meer in de geest van de stelling omdat je de zwakte op a3 wilt aanpakken. 18. Pxb5 axb5 19. Pxb5 Da5??

Hier is de eerste grote kans voor zwart om te winnen! Db6 geeft zwart voordeel omdat Dxb6 Pxb6 Pxd6 Lxb2+ Kxb2 Txd6 Txd6 Pc4+ niet gaat. En Dxb6 Pxb6 Txd6 Lxb2+ Kb1 Pa4 wint ook gemakkelijk. Mijn idee was echter om de dames op het bord te houden omdat je anders het eindspel vaak verliest.

20. Pxd6 Tf8 Om f7 te dekken, anders verlies je 4 pionnen en is e6 zwak. 21. e5 Le7 22. Pxb7 Kxb7 23. Lf3+ Inmiddels staat wit wat beter, zwart heeft geen loperpaar meer, en de koning staat niet zo heel safe. Kb8 24. De4 Pc5 Dit zijn de soort stellingen waar ik van houd. Het is allemaal vlijmscherp en je moet alle combinaties

doorrekenen. 25. Dc4 je kunt ook voor Dxh7 gaan zoals Fritz 10 doet, maar dan is de stelling eveneens gelijk. 25. Tc8 Hier had ik natuurlijk eerst een keertje op d1 moeten pakken, en daarna Tc8 moeten doen. Je ruilt dan een extra stuk en je toren staat gelijk actief. Zwart staat dan iets beter. 26. Te3 Dc7?

Onnauwkeurig, wit kan nu een eindspel ingaan met 2 pionnen meer. Tb3+ Ka7 Td4 Pxb3 Dxb3 Dxc2 Dxc2 Txc2 Kxc2 Tc8+ Kb1! Anders Td8 en misschien remise.

27. Td4. Hier krijg ik weer een kans, maar ik maak een hele grote blunder! Db6 is =.

Pd7?? Db5+ Pb6 Tc3! Lc5 Ta4! En zwart gaat verliezen, De enige reden voor de blunder is dat ik heel weinig tijd had, en de stelling razend ingewikkeld is. 28.Td7? Dxc4 29.Tb7+ Ka8 30.Tc7 Kb8 31.Tb7 Ka8 32.Tc7+ Kb8 ½-½

Een leuke partij! Na afloop zei Lex tegen mij: "Je hebt geluk gehad"; aangezien hij de eerste was die geluk had gehad, zei ik maar: "ja maar u ook!". Lex vond de weerlegging van Pd7?? ook niet, alleen toen ik het hem liet zien.

Deze keer had ik dus geluk dat hij tactisch erg slecht was. We verloren deze wedstrijd met 5-3. Maarten Wichart speelde een schitterende partij die u ongetwijfeld zult aantreffen in de Promoot.

De laatste ronde speelden we tegen Nieuwendam. Als we verloren was Nieuwendam gehandhaafd, dus moesten we proberen te winnen uit sportiviteit. Zelf speelde ik een wat rustiger partijtje aan bord 7. De laatste ronde wilde ik nog erg graag winnen om een redelijke score te houden. Deze partij geeft denk ik een wat completer beeld van hoe ik als speler ben. Veel mensen denken dat ik alleen maar openingen kan, en combineren. Hopelijk geef ik deze mensen met deze partij een ander inzicht.

Han Sielle 1999 – Maarten van Zetten 1818, 12-05-07 Brigdehome

1. d4 d5 2. g3 Pf6 3.Lg2 Lf5 4. Pf3 e6 5.0-0 c6 6.c4 Ld6 7.b3 Pbd7 8. Lb2 h6 9.Pbd2 10.Te1 Te8 11. Pe5 Tc8 12.e4? Beter was f3! Waarna zwart een klein nadeeltje heeft. Dxe4 13.Pxe4 Pxe4 14.Lxe4 Lxe4 15.Txe4 Pf6 16.Te2! Kan bijvoorbeeld naar d2 of c2 switchen.c5 17.Dc2 Dc7 18.dxc5 Lxc5 19.Pd3 Le7 zwart is inmiddels zonder problemen uit de opening gekomen. Nu gaat het erom wie de beste zetten doet.20.Tae1? Doet niets, veel beter is Tac1, wel staan wits stukken ongemakkelijk. De toren wilde naar de 2^e rij gaan, maar de witte dame staat nu weer in de weg.a6 21.a4 zwart gaat nu de witte meerderheid op de damevleugel aantasten. b5!

22.axb5 axb5 23.Pe5 Lc5 24.Dc3 Db6 legt druk op d4 en f2. Df3 Td8! Zwart heeft nuttige zetten gedaan, en wit heeft maar wat aangerommeld.

25. Df3 Ted8 26.Pg4 Pxd4 27.Dxd4 Ld4! Zwart heeft een klein + je en moet dat gaan proberen uit te bouwen.

28.Teb1 Lxb2 29.Txb2 bxc4 30. bxc4 Dd4!

Of een goed toreneindspel, of een pion geven en hopen op kansen. Hij kiest voor de laatste optie, welke de slechtste blijkt te zijn.

31.Df3? Txc4 32.Tb7 Td7 33.Tb8+ Kh7 34.h4 Dd1! Kijken waar hij heen gaat, Kg2 gaat mat, dus hij moet naar h2. 35.Kh2 Dd6! De pointe van de zwarte actie. Wit verliest nog een pion. 36.Tb1 Txd4+

37.Kg2 Tb4 38.Th1 Dd5 39.Te3 Td4 40.The1 Td3!? Hiermee ruil je geen dames,maar dit leek me ook wel in orde. Soms moet je gewoon even een zetje doen. 41.Txd3 Dxd3 42.Dg4, zo is als je wel de dames ruilt het eindspel nog makkelijker gewonnen, daarom ruilde ik 1 set torens. Dd4 43.De2 g6 44.Tb1 Dd3! Dwingt de witte dame tot een verklaring. 45.Db2 De4! 46.Kh2 Td5 0-1.

□

P55	Avonturen achter de groene tafel	Ruurd Kunnen	H
------------	---	-------------------------	----------

Vijf jaar geleden, toen Promotie haar 50-jarig bestaan vierde, was Ben Ahlers voorzitter. Hij stopte er anderhalf jaar later mee, omdat hij teveel in beslag werd genomen door drukke werkzaamheden en wilde plannen. De Algemene Vergadering benoemde mij in 2004 tot nieuwe voorzitter.

Ben had altijd gezegd dat Promotie zo'n prima vereniging was omdat zij als het ware zichzelf bestuurde. Daar hoefde je eigenlijk niets aan te doen. Dat bleek niet helemaal juist. Ik was nog maar net voorzitter toen er een kleine crisis ontstond door geluidsoverlast. Die kwam van verschillende kanten. Een jazzballetgroep naast ons en gewichtheffers boven ons produceerden op onze clubavonden zoveel decibellen dat het nauwelijks meer mogelijk was om fatsoenlijk over onze prachtige zetten na te denken. Op zaterdagmiddag werd schaken in het Denksportcentrum onmogelijk gemaakt door het belendende ballenbad in het kinderspeelparadijs Balorig. De KNSB-teams waren al uitgeweken naar De Leyens, maar werden daar halverwege de middag gestoord door rammelende potten en pannen, terwijl vlak voor de tijdcontrole van zes uur ook nog eens een reli-rockband zijn instrumenten voor de aanstaande kerkdienst ging stemmen. Het had nogal wat voeten in aarde voordat de problemen op de dinsdagavond waren opgelost. Bijna waren we verhuisd naar Oosterheem of naar het Bridgehome. Er was al een referendum en een extra ledenvergadering gehouden, toen er op het laatste moment toch een doorbraak kwam door middel van een convenant tussen de gebruikers van de Olympus. Daarin wordt beloofd dat er op dinsdagavond geen geluidsoverlast voor de schakers wordt veroorzaakt. Voor de KNSB-wedstrijden werd een nieuw onderkomen gevonden in het Silverdome. Dat ging een jaar goed. In het tweede seizoen werden de schakers belaagd door ijshockeyteams die het zaaltje naast ons hadden gehuurd om hun verlies af te reageren en hun overwinningen te vieren. Dus maar weer verhuisd en dit seizoen proberen we een "co-habitation" met onze zustervereniging Botwinnik.

De geluidsproblematiek is nu bijna opgelost. Er blijft nog één moeilijkheidje over, namelijk het brandalarm. Zo'n drie keer per jaar (meer niet? - *red.*) steekt een onverlaat een dikke sigaar op terwijl hij pal onder het brandalarm zit, met het voorspelbare gevolg dat er een vreselijk kabaal losbarst en dat na verloop van tijd gehelmde mannen in vuurbestendige pakken en gewapend met bijlen en touwen het pand binnenstormen om met een eenvoudige druk op de knop het loeiende apparaat tot stilte te dwingen. De procedures zijn de laatste maanden versoepeld, zodat de beveiligingsdienst het alarm kan uitzetten, maar het ongemak zal pas definitief de wereld uit zijn als over een aantal maanden het roken in de horeca geheel is verboden.

Veel avonturen zijn er niet te beleven achter de groene tafel van Promotie. Zoetermeer is ook niet de meest opwindende stad van Nederland. Spectaculairder was wat zich in de KNSB afspeelde. Ik had het voorrecht de gebeurtenissen van nabij te mogen meemaken. De KNSB werd geteisterd door ernstig ledenverlies en om de weg omhoog terug te vinden werd een volslagen buitenstaander tot voorzitter benoemd. Zoiets kan goed gaan, maar vaker gaat het fout. Het ging heel erg fout. Joop Roozeboom werd in 2005 tot voorzitter benoemd en een jaar later stapte hij op met knallende ruzie. Hij was veel te hard van stapel gelopen en had veel mensen tegen zich in het harnas gejaagd. Op zijn laatste bondsvergadering beledigde hij een aantal geachte afgevaardigden openlijk en hij beschuldigde een aantal bestuurders van regionale bonden (m.n. HSB en RSB) ervan zijn plannen te dwarsbomen en de poten onder zijn stoel door te zagen. De aanwezigen waren allen schakers en bleven op hun handen zitten om geen onverstandige zetten te doen. Een motie van wantrouwen bleef hierdoor uit, maar twee weken later ontving iedereen een brief waarin Joop meedeelde dat hij het voor gezien hield. Sytze Faber nam het roer tijdelijk over. Hij had de bond al eerder door zwaar weer geloodst. Onder zijn leiding begonnen de bondsraadsvergaderingen met een bijbelvertelling. Dat was niet iets dat je van een algemene bond zou verwachten, maar vooral de geachte afgevaardigde uit Limburg stak zijn waardering niet onder stoelen of banken. Fabers nuchtere

aanpak had succes. De KNSB is weer in rustiger vaarwater geraakt en met een aantal verstandige stuurlieden aan boord moet het wel goed komen. Totdat een nieuwe crisis uitbreekt, natuurlijk.

Joop Roozeboom is ten onder gegaan aan zijn emoties en zijn stormramkoers. Hij had best wel een aantal goede inzichten, maar hij pakte het op een desastreuze manier aan. De schaakwereld is enorm conservatief. Alle veranderingen worden met achterdocht bekeken waardoor modernisering moeilijk op gang komt. Dat is trouwens een algemeen verschijnsel in sportverenigingen. De organisaties drijven op vrijwilligers en die zorgen ervoor dat de zaken goed blijven lopen. Oké, er komen wat minder leden, er verdwijnen hele verenigingen, maar wij schaken lekker door, toch? Maar de maatschappij om ons heen verandert en als we niet oppassen worden we net zo'n marginale sport als dammen en priksleeën. Ik heb in de Bondsraad een persoonlijk succesje mogen boeken met mijn voorstel (namens de HSB) om een blitz- en rapidcompetitie in te stellen. Volgens mij is dat aantrekkelijk voor veel jonge schakers en kunnen we daarmee de daling van het aantal leden misschien tot stilstand brengen. Ik vergeleek het schaken met het schaatsen, de KNSB met de KNSB, het blitz- en rapidschaak met het shorttrack schaatsen. Eigenlijk wilde ik een aparte sectie voor blitz- en rapidschaak oprichten, naast een sectie voor klassiek schaken. In de vergadering van de HSB werd daar door een aantal heren naast mij korte metten mee gemaakt: snelschaken was akkoord, maar de bond opsplitsen? Geen sprake van! Ook de Bondsraad was nog lang niet toe aan zo'n structuurverandering. Hetzelfde conservatisme zal voorlopig verhinderen dat de KNSB wordt omgevormd tot een districtenorganisatie, dat wil zeggen een centrale bond met regionale districten, maar zonder de thans bestaande autonome regionale bonden. Dit voorstel voor een "Moderne schaakbond" is vorig jaar afgewezen, maar zweeft nog steeds boven de vergaderingen. Het zal nog voor ophef zorgen, maar maakt voorlopig geen enkele kans om te worden aangenomen. En dat is maar goed ook, want de huidige KNSB is geheel niet in staat zelf de districten te besturen.

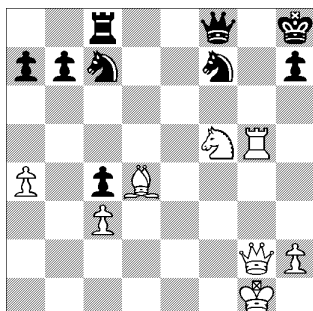
Vergaderen lijkt veel op schaken. Je zegt eens wat, doet een zetje zus en een zetje zo, en dan gebeurt er vanzelf iets. Dan beoordeel je de situatie, maak je een plannetje en zeg je weer iets. Je stuurt een mailtje naar deze en gene en dan wacht je weer af hoe er wordt gereageerd. Stapje voor stapje nader je je doel. Tenzij je verliest, natuurlijk. Zo gaat het in de politiek, in de ambtenarij, in de schaakwereld. Best leuk, soms spannend, maar steeds moet je in het achterhoofd houden dat het ook ergens over moet gaan. Al dat vergaderen is aardig om te doen, maar uiteindelijk gaat het om het echte schaken.

□

Citaat van de maand [2]

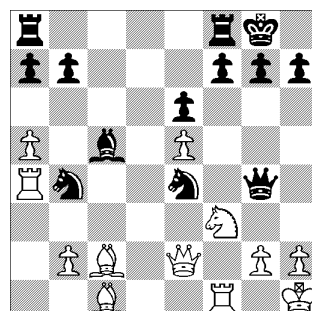
"Ze schrijven m'n nullen niet eens meer op!"

[Ruurd Kunnen in A-groep snelschaken]

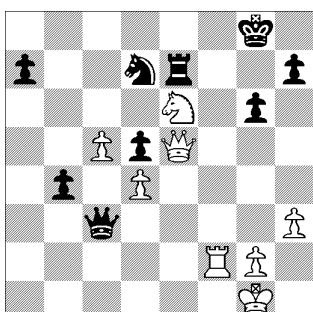
stelling 1

wit
speelt en wint

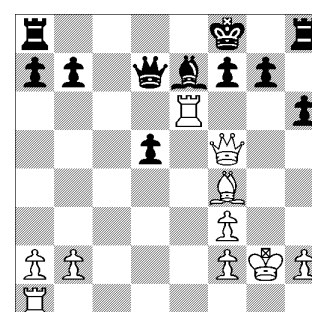
stelling 2

zwart
speelt en wint

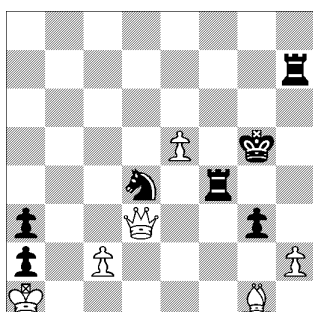
stelling 3

wit
speelt en wint

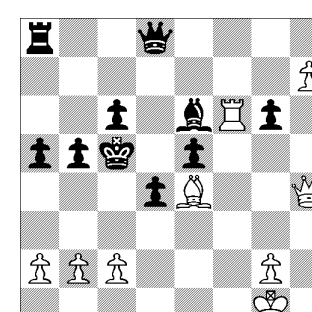
stelling 4

wit
speelt en wint

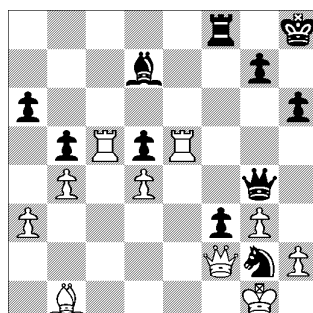
stelling 5

zwart
speelt en wint

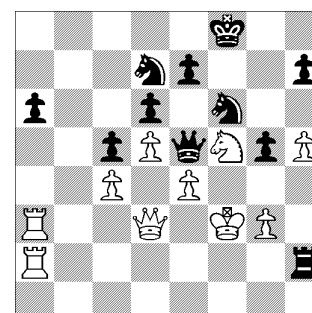
stelling 6

wit
speelt en wint

stelling 7

wit
speelt en wint

stelling 8

zwart
speelt en wint

Doctor doceert	Manuel Nepveu	G
-----------------------	--------------------------	----------

LI. Je kunt stikken, nietswaardige wurm!

Er zijn bepaalde schaakthema's die mij na aan het hart liggen. Net als iedereen geniet ik van een mooie, strak doorgevoerde koningsaanval. Maar een misschien nog wel grotere aantrekkingskracht heeft het thema van de "verstikking" op mij. Luistert!

In Bugojno 1982 speelde Kasparov een geweldige partij tegen oud-wereldkampioen Tigran Petrosian. De partij staat ongetwijfeld in uw elektronische database. Recent speelde ik de bewuste partij nog eens na, met Kasparovs boek "The Test of Time" (Pergamon, 1986) naast me. Ofschoon Kasparov in zijn commentaar het woord "verstikking" niet gebruikt is dit thema weldegelijk aan de orde. Hij, Kasparov, doet zetten waardoor Petrosian zich maar niet kan ontwikkelen zonder grote en op dat niveau onacceptabele positionele concessies te doen. In die zin bevindt Petrosian zich na veertien zetten in een positie van "verstikking", waarin hij wanhopig aan de ketting rukt en vervolgens telkens opzichtiger verstikt raakt. Na zet 24 van zijn tegenstander geeft hij de partij op. Voor eenvoudige stervelingen is misschien niet onmiddellijk duidelijk waarom dat op dat moment al moet, maar op het niveau van de "Olympianen" natuurlijk wel. Het zijn trouwens alleen de laatste tien zetten die door Kasparov van commentaar worden voorzien.

Zo zie je dat het verschijnsel van de verstikking niet alleen optreedt in de zuivere vorm van het "bijnapat", maar ook als een situatie waarbij een van de spelers wanhopig moet proberen niet in positionele zwaarden te lopen.

Op clubniveau komt het thema van de verstikking niet zo vaak duidelijk naar voren, maar dat is dan omdat wij, simpletons, met groot gemak positionele concessies doen zonder het te beseffen, of in de (vaak gemotiveerde) verwachting dat onze tegenstanders er toch niet echt van gaan profiteren. Des te mooier dus, wanneer dat dan wel een keer aan de orde is. Mij overkwam dat in het toernooi te Groningen van afgelopen jaar. Eerder heb ik al beschreven dat het toernooi geen doorslaand succes was, maar ik heb toen ook gezegd dat ik één enkele partij wel een keer zou publiceren. Tijdens de bewuste partij kon ik op een bepaald moment wel gillen van genot. Maar omdat er dan een rood wagentje met potige broeders gebeld zou zijn, heb ik van dat opzichtige gillen afgezien. Ik straalde slechts.

MN – J.Engelen, Groningen 2006, Mini A, 28-12-2006

Stauntongambiet

1 d4, f5 2 e4, fe4x 3 Pc3, Pf6 4 Lg5, Pc6 5 d5, Pe7 6 Dd4, Pf7 7 Lf6x, ef6x 8 De4x+

In mijn database komt alleen Pe4x voor. Rybka kan niet zeggen dat hij de ene zet nu heel veel beter vindt dan de ander, terwijl Fritz8 de damezet de voorkeur geeft. Maar op algemene gronden is het nemen met het paard volgens mij objectief toch beter. Immers, het witte P wordt gecentraliseerd. Bovendien kan hij niet verdreven worden zonder concessies van Zwart.

8..., De7 9 0-0-0, Pd6 10 De2?!

Maar nu zeggen Rybka en Fritz8 eensgezind luid en duidelijk dat er een betere zetten zijn. Haal de dame weg uit de e-lijn!

10..., De2x 11 Le2x, g6 12 f4, Lh6 13 g3, 0-0 14 Pf3, f5?! 15 Pb5!

Rybka vindt deze zet niet, maar Fritz8 komt er direct mee op de proppen. Het zwarte P staat wel ietwat krom op d6, maar heeft anderzijds wel belangrijke velden onder zijn bereik.

15..., Pb5x 16 Lb5x, a6 17 La4, c5?

Over de laatste zet lopen de meningen van Rybka en Fritz niet uiteen (alhoewel Fritz, zoals gebruikelijk, optimistischer is dan Rybka), maar de situatie voor de pionzet wordt door Fritz als prima voor Wit beoordeeld en Rybka houdt het op een gelijke stand. Ik vond tijdens de partij dat ik prettig stond. ►

De e-lijn kan een prooi voor mij worden en ook paard en loper hebben zo hun mogelijkheden... Maar toen Zwart zijn ongelukkige pionzet deed rekende ik mij al bijna rijk. Mijn tegenstander was na de partij zodanig groggy dat ik maar niet heb aangeboden om samen te analyseren. Waarom speelde hij deze pionzet? Het gevolg van weinig aangename opties? In arren moede? [Terzijde: na deze partij (vierde ronde) zegde Engelen bij de wedstrijdleader af voor de laatste ronde. Net als ooit Eggink en, in toegedekte vorm, Noordhoek heb ik dus iemand naar huis gespeeld...] Terug naar de partij.

18 dc6x e.p., dc6x 19 The1, Lg7 20 Lb3+, Kh8 21 Pe5, Lf6 22 Td6, c5?

Voor de tweede keer speelt Zwart een pion naar c5 en voor de tweede keer is het geen beste. Als je echter kijkt naar de stelling waarin deze zet gebeurt zie je dat Zwart beperkt is in zijn mogelijkheden. Zeker, hij is niet zonder zetten (22...,Tb8), maar Wits spel is vrijer en als Zwart wat wil moeten de damevleugelpionnen, althans sommige, echt naar voren en dat riekt behoorlijk naar verzwakking. Wit kan nu op de c-pion jacht maken, zoals Fritz en Rybka als eerste optie aangeven, maar dat interesseerde me al niet meer. Ik zag namelijk dat ik "echte" verstikkingsverschijnselen kon gaan aanbrengen bij Zwart. Niets mooier dan dat! Kermen en kronkelen zul je, nietswaardige wurm!

23 Ld5, Tb8 24 Tb6!, Ld8 25 Pf7+,Tf7x 26 Te8+, Kg7 27 Td8x, Te7 28 Tg8+, Kh6 29 Tf6, b5 30 Tff8

Hier was 30 Tc6 zelfs nog sterker geweest, maar ik was in mijn berekening gefixeerd op de variant die ook daadwerkelijk op het bord komt en die wint ook. Overigens, het geduldige "gepiel" met de witte torens dient een doel: Le6 te kunnen spelen met materiaalwinst. In de partij gaat Zwart die variant uit de weg om ten prooi te vallen aan een andere.

30..., Tc7 31 Th8, Lb7 32 Tb8x, Ld5x 33 Tbc8 (1-0)

□

Pauline van Nies in actie in het
Nederlands Kampioenschap
SchaakVoetbal
(achtervolgd door IGM Loek van Wely)

[Schaak Magazine augustus, blz. 5]

Een interessante vraag is wie zoal de eerste schaakgrootmeesters van de landen van Europa zijn. Een van de weinige landen waarvan ik het uit mijn hoofd wist was Groot Britannië. In 1971 was een geldprijs van £5000 uitgelooft voor de Britse schaker die als eerste door de FIDE tot grootmeester benoemd zou worden. Tony Miles won deze prijs in 1976. Stuur een telegram als het je gelukt is, had de secretaris van de British Chess Federation tegen hem gezegd. Het telegram dat Miles de BCF stuurde bevatte een enkel woord: 'Telegram.' (*The Reliable Past*. Genna Sosonko, 2003).

Opmerkelijk is dat in 1976 Nederland al vier grootmeesters telde: Max Euwe (1950; samen met 26 andere spelers waaronder Botwinnik, Bronstein, Smyslov, Keres, Najdorf, Grünfeld en Rubinstein), Hein Donner (1959), Jan Timman (1974) en Genna Sosonko (1976).

In feite waren het er niet vier maar vijf. De vijfde was Lodewijk Prins die zes jaar later in 1982 de GM titel retroactief kreeg. Zijn topjaren waren vlak na de oorlog. Zo won hij in 1948 het Hoogovens toernooi, eindigde hij een jaar later in Venetië na Szabo en Rossolimo op de derde plaats en won hij in Madrid 1951 voor zeventien andere spelers (*De zuiverste liefde is die tussen een man en zijn paard*. Max Pam. 1975; maxpam.nl/archief/prins.html). Prins verloor zijn status van 'kroonprins' door in 1951 met grote cijfers een korte match van 'koning' Donner te verliezen. (*Koning Donner, Keizer Euwe, Prins Prins*. Alexander Münnighoff, 2002). In 1965 lukte het Prins kampioen van Nederland te worden. Dit tot ergernis van Donner met wie hij sinds de schaakolympiade in Helsinki 1952 een vete onderhield (*De Koning*. J.H. Donner, 1987). Twaalf keer kwam Prins voor Nederland op schaakolympiades uit. Timman deed dit tot nu toe dertien en Donner elf keer. De weigering van de KNSB om hem in 1970 voor de olympiade in Siegen uit te nodigen leidde tot een breuk tussen de intransigente Prins en de, volgens Max Pam, naargeestige schaakbond.

Stomtoevallig was het Donner die het FIDE congres van 1982 waarop Lodewijk Prins met terugwerkende kracht de grootmeester titel kreeg als afgevaardigde voor Nederland bijwoonde. In Schaakbulletin deed hij op hilarische wijze verslag van dit voor hem wel zeer onverwachte nieuws. Ooit had Donner geschreven dat Prins geen paard van een loper kon onderscheiden. Nu schreef hij over Prins: 'Hij heeft het verdiend. Zeker!'. (Zie 'Repeat, please!' in *Hartversterkende schimpscheuten*. Alexander Münnighoff, 1985). Vele jaren lang had Prins een schaakrubriek in het Parool. Vaak heb ik deze gelezen en het is jammer dat er nooit een gebundelde versie van zijn rubrieken gepubliceerd is. Samen met Euwe schreef hij in 1949 een diepgravend boek over het schaakfenomeen Capablanca. Beter gezegd, Prins schreef het en Euwe was de coauteur. Bijzonder is het als er een openingsvariant naar je vernoemd wordt en nog bijzonderder is het als deze variant een grote populariteit geniet. Prins is dat in het Grünfeld Indisch met een hem typerende excentrieke zet gelukt (7...Pa6; zie o.a. Piket-Kasparov, Amsterdam, 1995).

Er zijn nog 20 Nederlandse grootmeesters. Ik geef hun namen en het jaar van hun titel: Hans Ree (1980; Zie 'Ree Grootmeester' van Smit in *Hartversterkende schimpscheuten*. Alexander Münnighoff, 1985), John van der Wiel (1982), Ivan Sokolov (1987), Jeroen Piket (1989; inactief), Paul van der Sterren (1990), Sergey Tiviakov (1991), Loek van Wely (1992), Friso Nijboer (1993), Dimitri Reinderman (1998), Erik van den Doel (1998), Dennis de Vreugt (2000), Harmen Jonkman (2002), Jan Smeets (2004), Zhaoqin Peng (2004), Daniël Stellwagen (2004), Karel van der Weide (2005), Erwin l'Ami (2005), Jan Werle (2006), Yge Visser (2006) en Sipke Ernst (2006).

Vier van hen, van Wely (34), Sokolov (44), Tiviakov (67) en Stellwagen (92) staan in de FIDE top 100 (juli 2007). Eigenlijk vijf als we Jeroen Piket (100) ook meetellen.

□

P55	1952 - Promotie - 2007 Jubileumpuzzel	Henk Breugem	D
------------	--	---------------------	----------

Als de antwoorden goed zijn ingevuld, vormen de 6^e letters van boven naar beneden gelezen een citaat dat met de edele sport op de 64 velden te maken heeft.

Onder de inzenders van een compleet correcte oplossing (antwoorden + citaat) wordt 1 prijs verloot:

een hoofdprijs van € 55,-

(uiteraard vanwege 55 jaar Promotie)

De inzendtermijn sluit op 30 november 2007.

Oplossingen kunnen worden ingeleverd bij Henk Breugem persoonlijk, of worden ingezonden naar H. Breugem, Dublinstraat 13, 2713 HN Zoetermeer, of per e-mail naar de redactie: r.de_vries@wxs.nl .

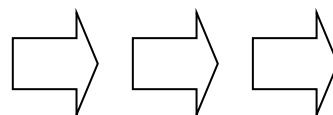
Een paar voorbeelden:

Treinbestuurder zonder werk (11) = spoorzoeker

Religieus insect (9) = bijgelovig

Mop van een vervelend mens (8) = etterbak

Veel puzzelplezier toegewenst!

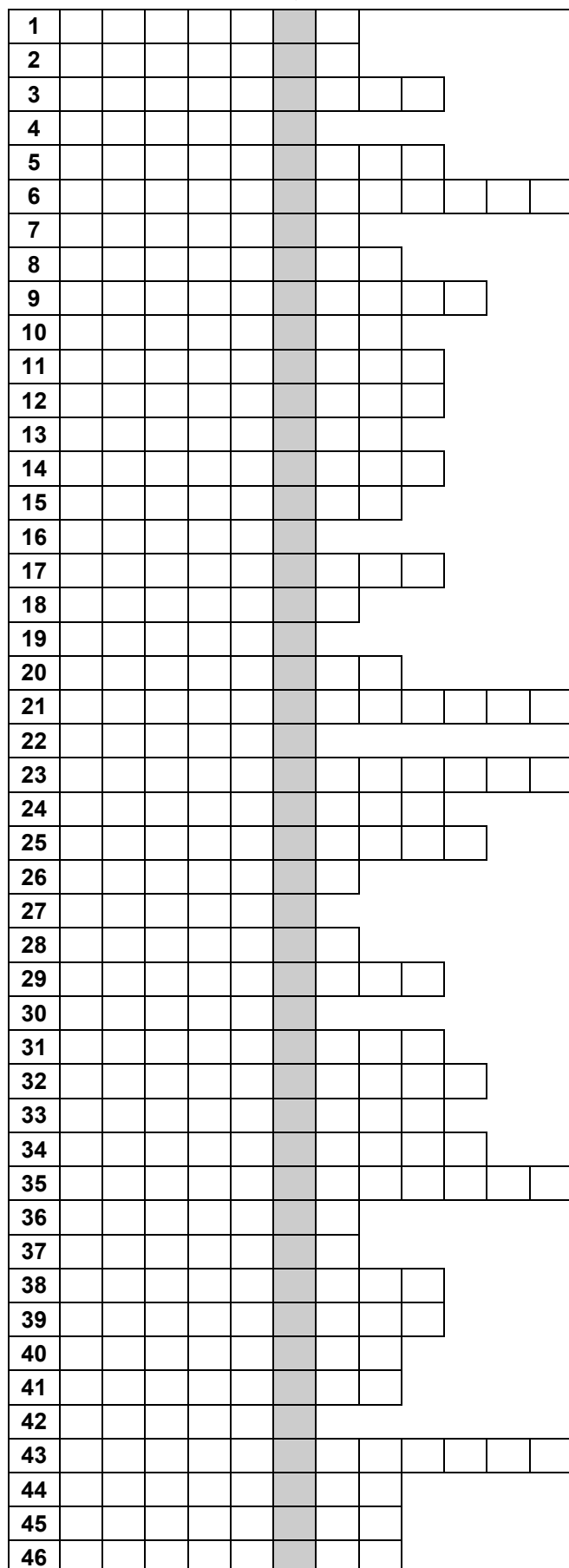
Uitslag verkiezingen

Speler-van-het-Jaar

1. Bernard Bannink	26 stemmen
2. Maarten van Zetten	6 stemmen
3. Jan van Lier	3 stemmen

Team-van-het-Jaar

1. HSB-bekerteam	32 stemmen
2. Promotie 7	2 stemmen
3. Promotie 1	1 stem

zonwerende edelman (7)
meubelstuk in de politiek (7)
grap over onzr Zuiderburen (9)
oud vrouwtje achter bomen (6)
Brit die teveel is (9)
Sinterklaas met een zaklamp (12)
Identiteitsbewijs van een kat (7)
Knaagdier in de woestijn (8)
Kok in een vliegtuig (10)
Keukengerei om heimelijk weg te nemen (8)
Hijskraan voor een varken (9)
Edelman te voet (9)
Groot bedrag aan neerslag (8)
Kloosterpeul (9)
Schaakstuk aan de galg (8)
Geldla van een opticiën (6)
Stel schaakstukken (9)
Jongen zonder haar (7)
Schaakvariant welke ook scheef is (6)
Feest omdat een auto (Eng.) is neergestort (8)
Geestelijke bij onze Oosterburen (12)
Ambachtsman die het voor elkaar heeft (6)
Edelman op de fiets (12)
Wandelaar in de woestijn (9)
Is gauw gevuld (10)
Hij gaat in stilte voorbij (7)
Betrekking van een insect (6)
Identiteitsbewijs voor wandelaars (7)
Nog altijd de beste verdediging (9)
Schaakopening waar het zonderling toegaat (6)
Toegang tot het parlement (9)
Oud vrouwtje aan de drank (10)
In de olie zijnde vindt hij alles goed (9)
Pedicure zonder werk (10)
Maakt lege schappen vol na het stralen (12)
Het zit boven in de kerk niet goed (7)
Achterste met kinderziekte (7)
Logé bij de brandweer (9)
Heet geldstuk om op te zuigen (9)
Knaagdier dat onder de prijs werkt (8)
Schaakclub met aspiratie (8)
Een zoen van een omroepvereniging (6)
Ruzie in de bedrijfsleiding (12)
Schaakstuk met erfelijke eigenschappen (8)
Edelman in het polderbestuur (8)
Munt welke blinkt en kapot is (8)

P55	Interne competitie 2002 – 2007: Bannink, Bannink, Bannink, Bannink, Bannink....	Gerhard Eggink	J
------------	--	---------------------------	----------

In ieder van deze vijf seizoenen in deze periode was het weer de grote vraag: wie kan Bernard weerstaan of lukt het Bernard gewoon weer om kampioen te worden? Bijna elk seizoen waren er kanshebbers die een partij van hem wisten te winnen en voor Bernard wisten te komen, maar aan het eind was het steeds Bernard die weer bovenaan stond en weer kampioen werd. Gevraagd of hij de anderen niet eens wat wilde gunnen was zijn antwoord: "Dan moeten ze maar beter hun best doen".

In het seizoen 2002-2003 leek het Willem Broekman te lukken. Het hele seizoen stond hij aan kop en hij won de voorronden met glans. Maar in de finalegroep ging er iets mis. In de onderlinge partij miste hij de winst en zelfs de remise waardoor Bernard alsnog kampioen werd. Willem Broekman werd tweede, Ben Ahlers derde.

Het seizoen 2003-2004 werd nog spannender omdat het tijdens de voorronden steeds stuivertje wisselen was om de koppositie en 3 spelers uiteindelijk precies gelijk eindigden: Willem Broekman, Ben Ahlers en Bernard Bannink. Een beslissingsmatch hing in de lucht als zij ook in de finalegroepen gelijk zouden eindigen. Maar zo ging het niet: Bernard won finalegroep A, ruim voor de anderen. Ben Ahlers werd tweede, Ton de Waal derde.

Zou het dan in het seizoen 2004-2005 gebeuren? In dit seizoen was Willem Broekman de grote man. Hij won ongeveer alle kampioenschappen waar hij aan meedeed (zomer, rapid, snelschaak, groene hart...). En dus ook de interne? Nee, want juist dit seizoen liet Bernard er geen twijfel over bestaan wie de sterkste was. In de voorronden werd iedereen op grote achterstand gespeeld en ook finalegroep A was een prooi voor hem. Op grote achterstand werd Ton de Waal tweede, Jan van den Bergh derde.

Seizoen 2005-2006 dan? In de voorronden leek er nog niets aan de hand voor Bernard: die won hij met overmacht. Maar in finalegroep A ging er iets mis. Terwijl Bernard een nederlaag tegen Ton de Waal had moeten incasseren ging Ben Ahlers er met 6 uit 6 vandoor en moest de onderlinge partij uitsluitel brengen: Ben had aan remise genoeg. Het werd een spannende partij met wederzijdse kansen, maar aan het eind won Bernard en hij werd daarmee nipt kampioen. Ben Ahlers werd tweede, Ton de Waal derde.

En ook in het seizoen 2006-2007 lukte het Bernard weer. In de voorronden speelde hij de meesten op grote achterstand, en ook in finalegroep A wist hij het weer te bolwerken, ondanks een snelle nederlaag tegen Ron Landsbergen. Ron Landsbergen werd tweede, Jan van den Bergh werd derde.

Bernard was ook degene die de meeste finalegroepen wist te winnen in deze periode: hij won 4 keer finalegroep A. Andere grossierders in finalegroepbikers waren in deze periode Jan van Lier (3 bekers) en Manuel Nepveu, Hielke Kuipers, Hans Minnema, Nico Peerdeman, Henk Noordhoek en Henk Bragonje, allen met 2 bekers.

De strijd om het snelschaakkampioenschap kende wat meer afwisseling dan de gewone titelstrijd, hoewel ook hier Bernards naam weer vaak opduikt: finales Henk Alberts wint van Eelco Kuipers (2003), Bernard Bannink wint van Willem Broekman (2004), Willem Broekman wint van Henk Alberts (2005), Bernard Bannink wint van Henk Alberts (2006) en Bernard Bannink wint van Maarten Wichhart (2007).

Het interne wedstrijdreglement kende deze vijf jaren geen wijzigingen. Steeds werd in een soort Keizercompetitie in twee groepen gespeeld met aan het einde een indeling in finalegroepen. Wel werd in de extra kampioenschappen gesnoeid zodat voortaan alleen nog maar "echt" geschaakt wordt.

Dus.. was het al met al dus eigenlijk een saaie boel deze vijf jaar? Wat betreft de einduitslagen misschien wel, maar gezien de onderlinge strijd en de andere uitslagen zeker niet. We zagen de opkomst

van Pauline van Nies, het jaar van Willem Broekman (2004-2005, vijf kampioenschappen!) en natuurlijk de nooit saaie zomercompetities (winnaars: Eelco Kuipers (2003), Henk Noordhoek (2004), Willem Broekman (2005), Maarten Wichhart (2006) en Bernard Bannink (2007)). Verder de nodige andere toernooien (doorgeef-, oliebolle-, rapid- en thematoernooien), maar aan de groei van dat soort toernooien werd in de jaarvergadering van 2006 een einde gemaakt: sinds die tijd spelen we alleen nog maar om de gewone- en de snelschaaktitel. En de zometitel. En de oliebollentitel. Tot slot maar wel erg belangrijk: het doet mij altijd weer een groot plezier om iedere dinsdagavond gemiddeld 50 schakers een leuke en spritieve avond te zien hebben. Ondanks vakanties, afspraken, weersomstandigheden, tegenslagen en andere bezigheden is een groot aandeel van de leden iedere week aanwezig om zijn/haar partij te spelen. Hulde!

En de komende jaren? Wie zal het zeggen. Een makkelijke voorspelling is natuurlijk dat Bernard weer vijf keer kampioen zal worden maar... ieder seizoen is er weer een, en in de afgelopen jaren was de eindstand een paar keer zeer "close". Nu we met ingang van het volgende seizoen zonder finalegroepen spelen is iedere partij (ook in het begin) even belangrijk en kan een fout of misstap niet in de finalegroep nogeven worden hersteld. We zullen het zien!

□

"De zenuwen gieren door mijn keel als ik eraan denk wat er allemaal niet kan gebeuren. Laatste rondes kunnen zo wreed zijn. Mijn ogen zijn moe geschreid van het leed, dat zij hier gezien hebben. Prachtige resultaten, heldhaftige opmarsen, doldrieste overvallen, plotseling gesmoord in de laatste ronde door een onbegrijpelijk falen in het uiterste moment, alsof de betrokkene zichzelf niet meer was. Er zijn hier dingen gebeurd, zo vreselijk dat ook schaakhistorici er onder elkaar alleen maar met gedempte stem over kunnen spreken...." (J.H. Donner, 1979)

Seizoenstart: simultaan clubkampioen *Bernard Bannink tegen 23 spelers*

Gewonnen door 6 spelers:

Landsbergen, Tan, van Lier, van Renssen, Kaptein (F), Hennink

Remise door 4 spelers:

Briggeman, Eggink, Ouwens, Schuurman Hess

Verloren door 13 spelers: Bragonje, Guyt, v.d.Berg, Breugem, Martens, de Zwart, Boerkamp, de Vries (R), de Roo, Brinkman, Baas, Hardiek, Breuker

Score Bernard: 15 uit 23 = **65,2 %**

Citaat van de maand [3]

"We spelen 5 zetten per persoon per partij"

[Gerhard Eggink bij aanvang snelschaken]

De gebeurtenissen in Brazilië deden me meteen terugdenken aan de onthullingen van Edgar H. Kriggen in De Volkskrant van 17 december 2001 (De Promoot, 50-2). In een voorpagina artikel had Kriggen bekend gemaakt dat de Deense stripteasedanseres Kira Eggers en haar gevolg de schakers van Promotie aan de vooravond van hun duel tegen De Eenhoorn opgezocht hadden in het spelershotel. De gevolgen laten zich zelfs nu nog gemakkelijk raden. Het duel op 15 december werd kansloos verloren, Promotie werd in discrediet gebracht en als klap op de vuurpijl deelde teamleider Gerhard Eggink tijdens een persconferentie mee dat hij zou stoppen. Voor de 'control freak' Eggink waren het gebrek aan beleving en de onvoldoende professionaliteit van de spelers volstrekt onacceptabel. Hij ging zijn geluk elders beproeven.

Gekker kan het niet worden dacht ik toen ik dit verhaal in De Promoot las. Maar het kan wel gekker zoals schaker Emilio Córdova de wereld vanuit Brazilië liet weten. Emilio is pas 15 jaar oud en heeft al bijna de grootmeesterstaf in zijn ransel (ELO 2495). In Peru beschouwt men hem als de opvolger van GM Julio Granda. Op zoek naar zijn derde grootmeesternorm reisde hij begin dit jaar door Argentinië en Brazilië. Zo ver, zo goed. Het lot wilde echter dat Emilio in São Paulo in Brazilië de liefde van zijn nog prille leven tegen het lijf liep: de 29 jaar oude Adriane Oliveira. Smoorverliefd verkocht hij zijn PC en andere persoonlijke bezittingen om bij haar te kunnen blijven. Deze lovestory sloeg in zijn vaderland in als een bom. Met name bij vader Arturo Córdova die meteen het vliegtuig nam en, vergezeld van de pers, Emilio op ging zoeken.

Uit de vele berichten die er in de Zuid Amerikaanse pers over deze affaire verschenen zijn destilleer ik het volgende. Volgens Emilio werkte Adriane voor een ONG (Organización Non Gubernamental) waarvoor ze evenementen organiseerde. Volgens de meegereisde pers-muskieten werkte Adriane in een "nachtclub" met de naam Love Story waar drugs verhandeld werden, stripteasedanseressen optraden, en de prostitutie bedreven werd.

Allemaal leugens volgens Emilio. Hij had op zijn beurt Adriane verteld dat hij 20 jaar oud was en dat zijn vader een Argentijn was die al vele jaren in São Paulo woonde.

Adriane en Emilio

Emilio voelde er in het begin bijzonder weinig voor om zijn vader te woord te staan. Hij stond erop in Brazilië te blijven waar hij zijn grootmeestertitel wilde bemachtigen. Adriane, die uit de krant zijn echte leeftijd te weten gekomen was, verplichtte hem zijn vader te ontmoeten. Emilio liet Pa weten er niets voor te voelen naar Peru terug te gaan en dreigde met vluchten naar een andere stad. Pa was onverbiddelijk en verplichtte Emilio mee terug te gaan. Op zondag 11 maart stapten ze samen in het vliegtuig naar Lima. Tien kilo lichter, met geverfd haar en voorzien van blauwe contactlenzen, kreeg Emilio op het vliegveld van Lima van een menigte nieuwsgierigen een enthousiast onthaal. Uiteraard berichtte ook de pers uitgebreid over de terugkeer van de verloren zoon. Het enige dat volgens Emilio aan de ontvangst ontbrak was een uitnodiging van Laura Bozzo voor haar TV talkshow.

Dit verhaal had nog een klein staartje. In juni werd in São Paulo een zonetoernooi gehouden voor de World Cup van de FIDE. GM Gilberto Milos en GM Rafael Leitão plaatsten zich hiervoor. De Boliviaanse kampioen GM Oswaldo Zambrana was volstrekt onherkenbaar en eindigde met vier remises en vier nederlagen op de laatste plaats. Eén deelnemer was niet op komen dagen: IM Emilio Córdova uit Peru.

□

Een belangrijk onderdeel van ons clubgebeuren is het deelnemen aan de externe competities van HSB en KNSB. Ondergetekende (onder-onderbonder) heeft als teamleider en wedstrijdleider veel ervaringen opgedaan bij deze wedstrijden (de laatste jaren samen met Frans Martens als teamleider bij het eerste) en graag wil ik hierover binnen dit artikel wat overpeinzingen neerpennen.

Opvallend is dat bij de meeste externe wedstrijden (een enkele uitzondering daargelaten) de partijen worden gespeeld zoals men dat individueel intern doet. Iedere speler richt zich op zijn partij en beslist zelf omtrent remise, opgeven of doorspelen. Toch is het teamschaken mijns inziens van een geheel andere discipline. Niet het persoonlijke resultaat maar het teambelang zal immer bovenaan moeten staan. Dat iedere deelnemer voor het deelnemen aan de externe competitie evenveel punten krijgt voor de interne stand (of hij/zij nu wint, verliest of remise speelt) lijkt mij daarom logisch (het verschil tussen groep 1 en 2 even daar gelaten).

Het is bevreemdend dat de spelers zich desondanks deze maatregel blijven richten op hun eigen individuele prestatie en geheel zelfstandig hun beslissingen nemen zonder rekening te houden met het teamresultaat. Dat komt het meeste voor bij het aangaan van remises, maar ook bij het opgeven van de partij. Bij het wel of niet op remise spelen zal men juist rekening moeten houden met de stand van wedstrijd. Voorbeeld: In een dubieuze situatie, waarin remise haalbaar is zal men die moeten nemen, indien de stand dat toelaat en men geen onnodig risico mag lopen om op achterstand te komen. Is de stand zo dat met remise verlies van de wedstrijd te verwachten is, dan zal men moeten doorspelen. Dat geldt echter ook voor het opgeven van de partij. Doorspelen in een mindere stand, hoe vervelend dat ook is, kan ook succes opleveren. Ook de tegenstander kan een fout maken (Jaap Stam laat ook wel eens een bal van de voet springen), in tijdnood raken etc.

Schakers hebben grote ego's. Indien een speler zijn partij opgeeft zal hij zelfs alles in de strijd gooien om die opgave te verdedigen, ondanks dat bij nadere analyse er toch nog andere mogelijkheden aanwezig waren. In de interne competitie zijn de consequenties louter voor de individuele speler, maar extern wordt het team gedupeerd. Bij het schaken in teamverband gaat het om teamgeest en mentaliteit. Doorvechten tot het einde. Laat de tegenstander maar bewijzen dat hij/zij gewonnen staat. Sommige spelers hebben dat. Zonder iemand tekort te doen mag Bernard Bannink als voorbeeld gesteld worden.

Mij is ook opgevallen dat men zich op hoger niveau vaak richt naar de tegenpartij. Voor het begin van de wedstrijd duikt men op de ratinglijsten om de kracht van de tegenstander te beoordelen, alsof dat bepalend is voor het verloop van de wedstrijd. Juist de ratingcijfers zijn dan de valkuilen gevuld met onder- of overschatting.

Dan nog iets over de voorbereiding op een externe wedstrijd. Op alle gebieden van sport worden teams begeleid op technisch en mentaal niveau, of wij het nu over voetbal, tennis of zelfs bridge hebben. Bij het schaken komt dat m.i. weinig voor. Begeleiding is er wel voor de individuele speler, maar niet voor het team als geheel. Willem Broekman heeft in het verleden daar eens wat ideeën over geventileerd, maar hij was een roepende in de woestijn. Natuurlijk kun je binnen een amateurvereniging een dergelijke begeleiding niet organiseren voor alle teams, maar voor een eerste en het tweede zou dat toch een optie zijn. Alleen, hoe groot is het draagvlak bij onze spelers. Misschien een uitdaging voor de toekomst. Uiteindelijk ben ik van mening dat wedstrijden gewonnen kunnen worden door inzet, mentaliteit en teamgeest. Teams als het 4^e en 5^e hebben dat in het verleden bewezen. Wel zullen de spelers dan hun ego's, ratingberekeningen en individuele verwachtingen bij het begin van de wedstrijd voor het betreden van de speelzaal aan de kapstok moeten hangen.

□

In mijn dagelijks werk heb ik veel te maken met de beoordeling van de kwaliteit van het werk van wetenschappers. Traditioneel is de belangrijkste methode om dat te doen te informeren bij gezaghebbende vakgenoten wat ze van een onderzoeksplan of een wetenschapper vinden. Deze methode staat bekend als *peer review*. Deze werkwijze wordt door wetenschappelijk onderzoekers die niet zo goed beoordeeld worden in twijfel getrokken, omdat deze niet objectief zou zijn. Al gauw vindt door deze personen dan zwartmakerij van het systeem plaats in termen van ‘allemaal vriendjespolitiek’, waartegen vervolgens niet echt goed verweer te geven is, ondanks alle integriteit die ik dagelijks tegenkom. En de hand in eigen boezem steken is de meeste wetenschappers vreemd, gewoon mensen kortom. Sinds een aantal jaren komen daarom meer objectieve benaderingen in zwang, zoals bijvoorbeeld de citatie-analyse. Ook daar is veel kritiek op, maar met allerlei verfijningen in de laatste jaren voegt het een extra dimensie toe aan de mening van *peers* over een bepaalde onderzoeker. *Publish or perish* mentaliteit wordt met het nieuwste systeem, de ‘H-index’, die een combinatie van citatie *impact* en productiviteit representeert, stevig beloond. Als professor moet je zorgen dat je op alle publikaties van je vakgroep staat, ook al heb je de zwoegende aankomend doctor gedurende zijn promotie-onderzoek alleen een keer bij het jaarlijkse personeelsuitje ontmoet. Maar toegegeven, het is het recept om een SPINOZA-premie te ontvangen, bijgenaamd de Nederlandse Nobelprijs. Minister Plasterk, H-index ruim boven de 40 (en dat haalt maar 1-2% van de onderzoekwereld), heeft zo’n SPINOZA-prijs gewonnen. Ik werk bij onze organisatie op het werkterrein van Plasterk, de biologie, tegenwoordig ook wel levenswetenschappen geheten, en in alle moderne oppervlakkigheid het liefst als *life sciences* betiteld (een echt container begrip, zodat de politici het idee hebben dat ze precies weten waar het over gaat). Pakweg 10 jaar terug, toen hij weer eens bij ons aanklopte voor een subsidie beklagde hij zich er bij mij over dat de fysica veel meer geld te verdelen had dan de biologie. ‘Maar Ronald’, zei ik, ‘de fysici zijn toch ook gewoonweg de knapste jongetjes van de klas’. Zelden heb ik hem zo fanatiek weten terug te bijten; ‘de knapste jongetjes van de klas, dat zijn tegenwoordig de biologen; zeg, ben jij wel op je plaats hier?’

Wat heeft dit alles met schaken te maken? De H-index van het schaken is natuurlijk de Elo-rating. Maar die is wel veel eerlijker, mits gebaseerd op voldoende aantal partijen, want we spelen allemaal volgens de zelfde regels hetzelfde spelletje tegen elkaar. Niet de een die het principe van de *laser* ontdekt, een ander die een vaccin tegen mond- en klauwzeer ontwikkelt, of een derde die een polymere vezel ontwerpt die gebruikt kan worden in een kogelvrij vest. (Ik realiseer me nu plots dat bij al die zaken het 150 jaar geleden door Mendeleev ontdekte Periodiek Systeem der Elementen overigens een meer dan handig achtergrondgegeven is, dus ‘leve Mendeleev!’, dat zijn pas de echte groten der aarde).

Mijn Elo-rating is de afgelopen twee jaar 150 punten gestegen. Ik worstel nog steeds met de vraag of dat ligt aan:

- Chris Schoon, die mij aan het lesgeven bij de jeugd kreeg met de belofte dat dat zeker 100 rating punten scheelt, een stelling die destijds door Mildor van Staden opportunistisch ondersteund werd (een voorzitter van de jeugd motiveert nu eenmaal potentiële lesgevers),
- mijn veelvuldige deelname aan vluggertjes op ICC, de *Internet Chess Club*,
- of gewoon aan de lessen van Willem Broekman 3 jaar geleden?

Ik zou het antwoord wel willen weten, zodat ik er gericht verder aan kan werken, want alle drie blijven doen gaat misschien wel huwelijksproblemen opleveren. De *peer* die het weet mag het zeggen. Maar let wel, mijn actuele beroepsafwijking is dat ik momenteel nog slechts waarde hecht aan meningen van Elo 2000-plussers.

□

P55	Bierteam en doorzakken	Harrie Boerkamp	J
------------	-------------------------------	------------------------	----------

Eigenlijk moet ik niet over het bierteam schrijven. Wie ben ik om dat te doen? Voor de mensen die het fenomeen niet kennen: de harde kern bestaat uit Dirk Brinkman (oprichter), Maarten Wichhart (kopman), Rens en Hans Minnema, Hielke Kuipers (verslaggever), Jetse Hardiek en Hamilcar Knops. Ze zijn nog redelijk jong, maar bestaan als eenheid toch al een jaar of 6. Er zitten een hoop eeuwige talenten bij. Wie goed geteld heeft komt tot 7 man. Elk jaar is er weer een heftige discussie over wie die laatste plaats in moet nemen. Ik herinner me dat Dingeman van Nies het een paar jaar was, daarna Dennis de Zwart en sinds vorig jaar ben ik de gastspeler. Het bierteam heeft jaren in de tweede klasse gespeeld, steeds subtop maar net geen kampioen. Twee jaar geleden is het eindelijk gelukt, met grote overmacht, het feest kan niemand zijn ontgaan. Vorig jaar dus voor het eerst in de eerste klasse, we hebben ons gemakkelijk gehandhaafd.

Het is een trouw team. Jaar in jaar uit is het het Promotie-team met de minste invallers. Dit jaar komt het uit in precies dezelfde samenstelling als vorig jaar. Veel clubs hebben een vriendenteam of een bierteam of een ouwelullenteam. Het is vaak voor de deelnemers de enige reden om competitie te spelen. De sociale aspecten wegen zwaarder dan de sportieve. Clubs zijn blij met zulke initiatieven, ze koesteren ze. Ik snap dan ook niet dat bij Promotie elk jaar weer stemmen opgaan om het bierteam te verbieden. Het zou lastig zijn bij het indelen. Spelers die net niet voor het derde in aanmerking komen, moeten helemaal naar het vijfde. Tjonge jonge, wat erg. Zouden er echt mensen zijn die er een halszaak van maken om in het vierde dan wel het vijfde te spelen? Voor het eerste team geldt dat wel, dat hebben we een paar keer gemerkt. Het schijnt een soort erezaak te zijn in het beste team van de club te zitten. En het tweede, misschien. Maar daarna houdt het toch wel op lijkt me. Als je het zo belangrijk vindt, zorg dan dat je gewoon voor het derde plaatst.

Mensen als Hamilcar en Rens en misschien Hielke zouden anders zeker niet meedoen extern. Hamilcar is tegenwoordig soms meer een buitenlandse fan dan een speler, we krijgen dan trouw succes gewenst in een mailtje uit de VS, Zuid-Afrika of Nieuw-Zeeland. Vanwege zijn reislust moesten we maar liefs drie keer met een invaller optreden, dan kan zo niet doorgaan natuurlijk.

Het is een keurig bierteam. Tijdens de wedstrijd wordt niets (alcoholisch) gedronken en er wordt heel geconcentreerd gespeeld. Bij mijn vorige club bestond ook een 'vriendenteam'. Die hadden al drie bier achter de kiezen voor de partij begon. Vaak zaten ze met een behoorlijke kegel achter het bord. Ik zag er eens drie naast elkaar op de leuning van hun stoel zitten met de voeten op de zitting. En niet zelden ontstonden felle discussies met de teamleider van de tegenstanders, het kon wel eens fysiek worden. Nee, dan zijn wij een heel serieus team. Het bier komt na afloop wel.

Ik had graag Han erbij gehad, en dan met 9 man rouleren. Degene die niet speelt gaat wel mee: non-playing captain en verslaggever. Dan hadden we een goede gooi kunnen doen naar de promotieklasse.

Zes van de acht (Dirk en Hamilcar niet) bierteamers hebben het nachtelijke doorgeefschaak geïntroduceerd. Dat doen we eigenlijk pas in het huidige lokaal, in de Leyens hingen de doorzakkers meer aan de bar. De grote animator van het eerste uur, Hielke, doet sinds vorig jaar wat kalmer aan en gaat na zijn partij keurig naar huis. Vaste klanten zijn verder Han en tegenwoordig ook Eugene ,die zich bij Botwinnik natuurlijk nauwelijks kan vermaken.

Er zijn een paar schakers, die af en toe meedoen. Igor (de beste) en Bernard (is in deze discipline te kloppen). Verder waagt niemand zich eraan. De andere vaste nabijvers, Manuel, Max, Chris en Dennis zijn met geen stok te bewegen om eens mee te doen. Jammer, ze weten niet wat ze missen. ►

Het blijft jammer dat de club geen doorgeefschakkampioenschap meer organiseert. Ik vind dat er veel meer aan alternatieve schaakvormen als random chess, doorgeefschak, bughouse (een agressieve variant van doorgeefschak) en blitzschak (2 min) moet worden gedaan. Maar misschien is er onder de Promotianen gewoon te weinig animo voor. Vorig jaar werden in een ledenvergadering in een noodtempo alle aparte avonden weggestemd, we spelen nu alle avonden 'serieus'. En ik moet toegeven dat de opkomst erg hoog is. Er zijn niet veel clubs waar elke week zo'n 50 man actief deelnemen!

Spectaculair doorgeefschak, bier, gezwets, pinda's. Vaak mogen we van Astrid doorgaan tot twee uur, half drie. Dan nog half uurtje nakletsen buiten. Half vier thuis, partij even naspelen met een glas wijn. Even wat zappen en dan vlug om half vijf naar bed, want mijn wekker staat onverbiddelijk op kwart voor zeven. En je weet het: 's avonds een vent, 's morgens een vent. Ik doe dit al jaren zo, op mijn werk weten ze dat ze zich op woensdagmorgen een beetje rustig moeten houden en geen lastige kwesties aan moeten kaarten.

De andere bierteamers moeten zo midden in de week toch iets meer aan hun maatschappelijke positie denken. Hielke zien we nooit meer bij het après d'échecs, Jetse moet als beginnend bedrijfsconsultant 's morgens representatief ogen, zelfs de Minnema's gaan vaak bijtijds weg. Han en Maarten hebben nu allebei net een nieuwe baan. Tjonge, waar moet dat heen? Straks zit ik er in mijn eentje.

□

Redactioneel PS (voor lezers die niet alle genoemden direct herkennen):

Han = Baas
Eugene = Verwiël
Igor = Coene

Bernard = FM Bannink
Manuel = Manuel

Max = Tox
Chris = Schoon

Uit de record-lijst op de HSB-site

Snelste Promotie

Record: Bernard Bannink: zet 13 van zwart, Piket - Bannink

***(1) Piket, Jeroen - Bannink, Bernard [C36]
Simultaan, 1987***

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Pf3 d5 4.e5 g5 5.Le2 g4 6.Pd4 Lc5 7.c3 Dh4+ 8.Kf1 Pe7 9.d3 f3
10.gxf3 g3 11.h3 Lxh3+ 12.Ke1 g2+ 13.Kd2 gxh1D 14.Dxh1 Lxd4 15.cxd4 Pbc6
16.Pc3 0-0-0 17.Kc2 Pxd4+ 18.Kb1 Pxe2 19.Pxe2 Lf5 20.Dd1 Dc4 0-1

Vroeger, een jaar of 3 geleden, kreeg ik met nog een paar trainingen van John Tan. Deze trainingen waren altijd erg gezellig en leerzaam, en me is bijgebleven, dat dit een van John's quote was. Dit zei hij bijvoorbeeld, na in het Groene Hart toernooi de 1^e ronde te hebben gewonnen, en een tpr van 2500 had. Bij mij leek er ook zoiets in de interne competitie aan de hand. Na net niet te zijn gedegradeerd, won ik eerst van Ronald Blok, vervolgens van Hans van der Wijk en daarna mocht ik tegen Bernard. Tegen Bernard spelen heeft altijd iets bijzonders. Niet alleen omdat 2300 heeft, maar ook omdat hij denk ik wel de sterkste bij Promotie is. De afgelopen jaren heb ik veel tegen hem gevluggerd, en zijn grootste kracht ligt in het eindspel. Tegen mij pakt hij altijd maar een eindspel, om zo makkelijk te kunnen winnen. Dit valt echter in de praktijk soms tegen, zoals hij in de interne competitie ondervond. Bernard wil tegen mij altijd de trucjes uit de stelling halen, en een eindspel ingaan om te winnen. Hoe mijn score in vluggertjes tegen Bernard is, weet ik niet. Ik denk zo'n 60/40 voor Bernard, maar in onze 3 "officiële partijen" staat het gelijk (1½-1½).

Toen ik nog kleiner was, een jaar of 2 geleden verloor ik van hem in de zomercompetitie. Toen was hij nog veel te sterk voor mij. Vorige zomercompetitie mocht ik weer tegen hem spelen, en deed hij wat hij altijd doet! Veel stukken ruilen en een eindspel proberen te winnen. Dit keer had ik alleen een mooie truc en was ik degene die de winstkansen in het eindspel had. Hier komt de partij:

1. e4 c5	16. Lxd5 exd5	19. Pd2 b6
2. Pf3 e6		20. Le3 Ld3
3. d4 cxd4		21. g3 h6
4. Pxd4 Pc6		22. f4 Ld6
5. Le2? d5		23. Td1 Te8
6. exd5 Dxd5		24. Pf1 Lc4
7. Lf3 De5+		25. Txd6 Lxf1
8. Le3 Pxd4		26. c4 Lh3 (misschien Lxd6!)
9. Dxd4 Dxd4		27. c5 Ke7
10. Lxd4 Pf6		28. Td5 Le6
Wit staat wat beter door		29. Td3 b5
de activiteit.		30. b4 Tc8
11. Pd2 Ld6		31. a3 a5
12. Pc4 Lc7		32. Td6 Td8
13. 0-0-0 0-0	17. Txd5! Hoppa Le6	33. Txd8 Kxd8
14. The1 Pd5	18. Txd8 Txd8	en even later ½-½
15. Lc5! Td8		

Op 16 januari mocht ik weer tegen Bernard, deze keer voor de interne. Een van mijn voornemens was om dit jaar van een titelhouder te winnen, dus dat voornemen lukte al snel. Bernard gaat weer snel een eindspel in, maar doet het onnauwkeurig, waardoor ik met een paar trucen terug kan komen, en het eindspel win.

1. d4 d5
2. Pf3 Pf6
3. e3 c6
4. c4 Lf5
5. Pc3 e6
6. Ph4 Lg6
7. Pxc6 hxc6

Dit systeem is geïntroduceerd door Topalov, tijdens zijn match met Kramnik. Daarna is het door heel veel mensen overgenomen, en werd het ineens razend populair. ►

8. Db3 Db6
 9. Ld2 Pbd7
 10. Le2 Dxb3?
 11. axb3 a6
 12. c5 e5
 13. b4 Probeer b5 door te zetten)
 13. ... Le7? Slechte zet
 14. b5 Kd7? Gewoon cxb5 Lxb5 Tc/d8
 15. bxc6 bxc6
 16. Txa6 Txa6
 17. Lxa6 Kc7
 18. Pa2! Pf8! Gaaf naar het mooie veld e6
 19. Lc3 Pe6
 20. Ld3? Eerste onnauwkeurigheid van
 Bernard
 20. ... exd4
 21. exd4 Pf4
 22. Lf1? Te8
 23. Kd1 g3 was hier heel goed, omdat Lxc5+
 niet kan, dan staan 2 stukken in, dus
 moet ik terug
 23. ... Pe4! Alle stukken naar voren, en trucjes
 verzinnen

24. Le1 Lf6! Alle zwarte stukken staan goed, en
 de witte doen ineens aan
 achteruitschaak
 25. f3 Pg5 weer terug naar e6, om d4 te
 winnen.
 26. Lg3 Pe6
 27. Ld3? Kd7
 28. Pc1 Lxd4
 29. b4 Le3 Pxc2 was ook erg goed
 30. Lxf4 Pxf4
 31. g3 Lxc1
 32. gxf4 Lxf4 (+1.5) Ondanks weer de ongelijke
 lopers, ga ik nu wel winnen omdat
 b4 en c5 ook nog op zwart staan.
 Wel is dit nog de beste verdediging
 van Bernard
 33. b5 Ta8
 34. Kc2 Le3
 35. Te1 Lxc5
 36. bxc6 Kxc6 (+2.2)
 37. h4? In tijdnood maakt Bernard deze
 fout.
 37. ... Th8
 38. Th1 Le7
 39. Le2 Txe4
 40. Txe4 Lxe4
 41. Kd3 Kc5
 42. Ld1 Kd6
 43. La4 Lf6
 44. Le8 Ke6
 45. Ke3 g5
 46. Kd3 Le5
 47. Ke3 f5 en even later 0-1

Wat heeft nu de titel met deze partijtjes te maken?, zult u zich afvragen. Na deze partij heb ik alleen de laatste ronde nog gespeeld, omdat ik op dinsdag vaak voor school moest werken. Helaas heb ik dus niet zo veel bijzonders kunnen laten zien in dit jaar (intern); daarom ben ik eigenlijk gestopt op mijn hoogtepunt van dit jaar intern.

Verder blijkt uit deze partijen, dat Bernard ook gewoon fouten maakt in partijen. Je kunt tegen Bernard het spel ook beter een beetje tactisch houden, omdat je in eindspelen veel minder kans maakt om van hem te winnen. De laatste partij was niet zo bijzonder, van beide kanten veel fouten, maar ik wilde graag deze partij laten zien omdat hij een bijzondere betekenis voor me heeft, en omdat sommige mensen graag wilden zien hoe ik van Bernard gewonnen had.

□

P55	Toffe Tijgers!	Jan van den Bergh	J
------------	-----------------------	------------------------------	----------

De Voorzitter had zo'n aardig voorstel: "jij kan voor het jubileumnummer van het clubblad wel een stukje over vijf jaar promotioneel wel en wee in het vaderlandse toernooischaak schrijven ?!". Je doet tenslotte niet voor niks heel vaak mee. Onze Voorzitter is een sympathieke man, hem weigert men zo'n verzoek niet. Dit stukje proza is dan ook het resultaat van zijn vraag: een kleine proeve tot determinering van een zeldzaam species genaamd "de Zoetermeerse Inheemse Toernooitijger."

Dit in tegenstelling tot de Uitheemse variant, waarvoor onze redacteur Buitenland verantwoordelijk is. Een enkeling (een "Hybride Toernooitijger") kan trouwens onder beide soorten worden gevat, wat toch heel uitzonderlijk is. Helaas is dit beestje – begrijpelijkerwijs – behalve zeldzaam ook wel wat vatbaar voor schizofrenie....

De Inheemse Variant dus.

Wat allereerst opvalt is de betrekkelijk beperkte omvang van de inheemse populatie ("de Harde Kern"); maximaal 5 tot 8 exemplaren hebben de afgelopen vijf jaar met zekere regelmaat de jungle van de Nederlandse toernooien ("weekend"-, "open"- "besloten"-, "rapid"- en wat dies mee zij) onveilig gemaakt. Soms was er wel eens een "vreemd" exemplaar, maar dat was meer een wat verdwaalde circustijger en behoorde niet tot de Harde Kern. Zo af en toe werd ook wel eens een jong vrouwtje gesignaleerd, maar zij behoorde normaliter niet tot de Harde Kern en is inmiddels vertrokken naar uitdagender jachtgebieden in Delft en Utrecht...

Het was (o.a.) in speelsterkte een divers volkje variërend van "de alpha-tijger Ahlers" ("De Keizer van de Jungle") tot "het jonkie van Zetten", met alles wat daar in het alfabet aan (begin-)letters tussen zit. Er was slechts één keihard selectie criterium: de op transport te stellen troep moest op de een of andere wijze (met zijn tweeën, vijven of tien en desnoods collectief opgevouwen als "Russische Pop") in de auto van Willem Broekman passen... De grootte van zijn veewagen verschilde met de jaren en soms werden voor het vervoer hulptroepen ingezet, zoals de razende bolide van Circusdirecteur Ruurd Kunnen (excuus Voorzitter, het is maar beeldspraak!), of de solide Tomtomse Japanner of Japanse Tomtommer van Wong Tsai. Een enkele keer bewees ook de "de Oude Schicht" van Manuel ("Ollie") Nepveu zijn diensten, met – vanzelfsprekend! - "De Heer van Stand" zelve soeverein aan het roer, of het niet kapot te krijgen Oude Opeltje van Henk ("Stan") Noordhoek.

Wat gebeurde er tijdens de gang naar de diverse circusarena's te Wijk aan Zee, Amsterdam Buitenveldert, Leiden, Hilversum, enzovoorts en zo verder? Er werd gekout door de Tijgers. Op dropjes door Willem, op een krentenbol en klinkklare wartaal door Henk, op/over wis-en natuurkundige vraagstukken en/of zijn "Alma Mater" door Manuel, over de Najdorf door Maarten, over het voeren van een fatsoenlijk juridisch verweer door Ben, over Ruurd's grote idool en voorbeeld Iljuschimov, over koetjes en kalfjes en ditjes en datjes door allen. Heilige huisjes werden er vakkundig gesloopt, de te kort beentjes van de verschillende keizertjes van deze wereld genadeloos aangewezen en zo mogelijk afgezaagd... En er werd geluisterd en in het geheugen opgeslagen, door mij....

Spontaan vormden zich tijdens het veevervoer coalities (Iedereen tegen Henk, Manuel tegen de Anderen, de Juristen tegen de Technuten, De Losers tegen de Winners, Overheid tegen Bedrijfsleven, Loonslaven tegen Vrije Jongens, Quasi-Wetenschappers tegen de Echte Bollebozen, de Voorbankstoelen tegen de Achterbank, de Francofielen tegen de Anglofoben) die dan gedurende een heel toernooi en vaak veel langer in stand bleven... Discussies op pittig intellectueel niveau (een voorbeeld: Henk reconstrueerde *uit het blote hoofd* de Tenerife-ramp en berekende de theoretische kans dat zo'n ramp zich zou voordoen *alsof het niets is*, waarop Willem dan nog een faalcorrectie van 10 % gedeeld door de pakkans alsmede de rotatie van de aardbol gekwadrateerd met de kracht van de westenwind als variabele in de vergelijking wil opnemen, dat soort discussies ja, ja).

Tijgers die zich lieten voeren ("vertel dat verhaal nog eens van die Zwendel, Henk!"), diep inkervende ironie en zeer gezonde zelfspot (Ben na een valse start met 3 nullen: "Ahlers, de kleine Shirov" waarop Ruurd: "v.d.Bergh, de kleine Petrosian zeker!" en ik: "en Kunnen de kleine Bronstein natuurlijk").... Sommige dingen bleven gelukkig altijd hetzelfde en zullen dat ook blijven, zoals de per vrachtwagen aangevoerde verse voorraad Russen, de kapitale oude Bentley op de oprit in een voortuin in Beverwijk, vlak voordat men "de Weg des Doods" naar ►

Wijk aan Zee opdraait, of het van gif vergeven braakliggende lapje "bedrijfsterrein" genaamd "Poort van Velsen." Enfin, je moet het meegemaakt hebben om het te begrijpen en dat was slechts voor de Harde Kern van de Tijgers weggelegd..

Kijken wij naar de individuele resultaten van de verschillende "Harde Kern"- Tijgers dan kunnen ook wetenswaardige zaken worden opgetekend.

Om te beginnen **Ben Ahlers** (de Tijger "par excellence"). Bijna constant op hoog niveau in diverse A-groepen acterend (in Hoogeveen, in Amsterdam, in Wijk aan Zee, in Leiden) wist hij tegen (zeer) sterke tegenstand (> 2250) zijn mannetje meer dan te staan en haalde altijd gewoon die plus 2 of plus 3 score op jaarbasis. Heel soms ging het wat minder ("de kleine Shirov"), maar de regelmatige Ahlers-watcher weet dan dat dat slechts de opmaat tot een nieuwe solide succesreeks is en dat zijn wraak het jaar erop verschrikkelijk zal zijn (8 uit 9 of zo). "Ik hoef er niks voor te doen: ze gaan bij voorbaat al liggen" is dan zijn al te bescheiden commentaar. Die verontschuldiging komt te vaak voor om geloofwaardig te zijn: wij weten beter. Het is de eigen kracht die dan de doorslag geeft, zo zit dat en niet anders. Dit element gevoegd bij zijn bizarre waarnemingsvermogen, grote gevoel voor absurde humor en komieke situaties alsmede sociale inborst geven hem met recht aanspraak op de titel van eretijger en keizer van de vaderlandse jungle.

Komen wij bij **Willem Broekman**. Sinds hij als vutter geacht wordt het rustiger aan te doen is hij actief als een klein baasje: in een gewone baan, met onroerend goed, als bijna vaste chauffeur voor een troepje Tijgers, met de website, voor de jeugd, in Tsjechië (maar dat is redactie Buitenland) en ook nog steeds achter het vaderlandse schaakbord. Laatst vertelde hij me dat hij 's morgens meestal om een uur of zes al op weg is naar zijn werk "en dat merk ik soms 's avonds" - dan is hij wel eens "een beetje moe". Dat laatste lijkt me nu niet zo heel vreemd. Aan schaakkracht heeft hij weinig ingeboet; dubieuze en krakkemikkige stellingen voert hij nog steeds met ijzeren hand tot winst, alsof het normaalste zaak van de wereld is en dat is het – Willem's eigenzinnige logica en dogmatiek indachtig – eigenlijk ook. Ongevoelig voor de slagen van het noodlot (hij heeft geen last van wat bokkers "een glazen kaak" noemen) speelt hij na een nederlaag de volgende dag onbekommerd weer zijn potje en wint dan gewoon weer zo'n mal toreneindspel of zo. Dat hij op hoog niveau nog altijd meetelt bewees hij in Corus 2004 en 2006 toen hij beide keren zijn sterke groep met groot vertoon van kunde en ervaring won.

Een markant exemplaar is natuurlijk ook **Henk Noordhoek**. Hoewel het te ver gaat om te stellen "dat zijn kaak van kristalglas is", lijkt hij - mede door wat lichamelijk ongemak - wel eens problemen te hebben een minder lopend toernooi goed te verwerken. Het is echter te hopen dat hij wederom in staat zal zijn het beste van zichzelf naar boven te halen. Wat dat beste is: monsterscores en glorieus groepswinnaar zoals bij diverse Corus-edities genoegzaam is gebleken. Zijn grootste wapenfeiten op schaaktechnisch gebied: de Verschrikkelijke Zwendel (zoals een oosterbuur in 2006 moest vaststellen die in een vlag van perfecte waanzin in de Val trapte en in één zet, dromend van een mooi mat, een toren, een dame en een licht stuk weggaaf) en de Moord met Voorbedachte Rade (zoals op Amstelvener Niek Oud in hetzelfde toernooi - dat werd gewonnen - werd begaan). Het behoeft geen betoog dat Henk het hele verdere toernooi en zelfs nu nog (twee jaar na dato!) gedurende heen- en terugreis door de Tijgers werd (en wordt) bejubeld en danig aan de tand werd (wordt) gevoeld om de momenten van Ultieme Vervoering die deze twee wapenfeiten bij hem teweeg hadden gebracht te doen voortduren c.q. herleven... Hemelhoog juichend, Bedroefd tot de Dood Want zeg nu zelf: er is niets zo leuk als Henk die over onderwerpen oreert op een wijze die krankzinnigheid naadloos aan (exacte) wetenschap paart....

En dan **Manuel Nepveu**. Manuel is niet de Maat der Dingen, zoals we lang hebben gedacht, maar wel een echte "Homo Universalis (Minor)", om het in goed neo-Latijnse termen te zeggen. Hij is als het ware ons onze eigen Leonardootje da Vinci in zakformaat (alles is betrekkelijk). Hij weet heel veel van schaken en nog veel meer van exact/wetenschappelijke, historische, opmerkelijke en moordkundige onderwerpen daarbuiten (feiten, dingen, verschijnselen). Dit onderscheidt hem m.i. op gunstige wijze van "de gemiddelde schaker", wiens fauna slechts uit 6 hoofdgroepen bestaat, wiens "kleuren"-spectrum slechts zwart en wit kent, wiens universum uit maximaal 64 velden is opgebouwd en wiens oproepbare parate alfabet resp. cijferreeks slechts de letters a t/m h resp. de nummers 1 t/m 8 omvat. Dat wordt op den duur toch wat beperkt en saai, en saai is wel het allerlaatste waar men bij Manuel aan denkt. Enkele beelden die "denkend aan Ollie" bij mij bekliven: In 2006 deden we mee aan het ACT-toernooi in Amsterdam. Nooit zal ik vergeten hoe Manuel aan het slot van een zéér, zéér lange partij opstond (het was om en nabij de 150ste zet in het zesde speeluur - dus het notatieblaadje was overvol) en demonstratief monter en vitaal (ja, zelfs bijna atletisch!) als nooit te voren in buitengewoon veerkrachtige tred naar de wedstrijdleader "danste" om zijn volgende notatievelletje te gaan ophalen. Hier was de uit de lichaams-taal af te leiden boodschap zelfs voor een absolute mongool duidelijk: "zo oetlul, ik *begin* pas, nu gaan we voor deze

marteling nog eens even *echt* lekker zitten, al duurt het nog 300 zetten!". Op de volgende zet gaf de tegenstander, die al heel lang totaal verloren stond, verbouwereerd op... Ruurd Kunnen (die ook stond te kijken) en ik keken elkaar aan en we konden ons lachen om dit briljante stukje absurdistisch theater allebei niet inhouden... Dat ik Manuel bij het zelfde toernooi - naar lichaamshouding - heb vergeleken met een mannetjes-gorilla op zoek naar vrouwtjespinda's is misschien niet zo flatteus (het was het jaar *voorafgaande* aan de Bokito-flauwekul) maar hij heeft wraak genomen door mijn toen herhaaldelijk mislukkende pogingen tot vergrendeling van een fietsslot zodanig te versjteren dat ik nu bij voorbaat al roep "Wil Het Publiek zich hier niet mee bemoeien!", een verzoek waar "Het Publiek" uiteraard en terecht volkomen maling aan heeft. Maar goed, sinds ik weet dat Manuel in zijn gymnasiale periode de vruchtbare lessen van de bekende classica dr. Simone Mooy-Valk (o.a. vertaalster van de Romeinse keizer/filosoof Marcus Aurelius en van de generaal/historicus Arrianus) heeft genoten kan hij bij mij, zijnde ook gymnasiaal misvormd onder de knoet (of was haar knot?) van de sanskritiste/classica mevrouw dr. Scherpenhuizen-Rom, weinig kwaad meer doen.

Dat soort lessen verknipt een mens immers voor het leven ("Non scolae, sed vitae!" is de technisch term voor deze gymnasiale aandoening)....

Komen wij bij onze Circusdirecteur: dr. **Ruurd Kunnen**. Een directeur die als Tijger vermomd in zijn eigen en andermans Circussen speelt is al een zeldzaamheid maar hij heeft er ook nog succes mee. Op de bekende Ruurdiaanse wijze, zonder ophef, zonder loos gebrul, zonder uiterlijk vertoon, maar met ernstig onderkoelde ironische humor speelt hij zijn partijen, meestal gepositioneerd in de kop van het tweede peloton. Hij wint of wordt op zijn minst een goede tweede en heeft daarbij al tijden het eerste peloton behoorlijk in de smiezen..... Dat hij de aansluiting met dat eerste peloton nog niet heeft bewerkstelligd komt slechts door één zwakte: de Laatste Ronde. Als Circusdirecteur schijnt hij te werken aan de afschaffing daarvan.... Als Lodewijk Prins tot IGM "honoris causa" benoemd kan worden heeft Ruurd vanzelfsprekend recht op een Elorating van 2000 "honoris causa"...

En dan moet ik het tenslotte ook nog - nolens volens - kritisch over **mezelf** hebben. Een slecht toernooi heb ik bijna nog nooit gespeeld, een goed toernooi trouwens ook niet. Bijna altijd was er die éne traditionele nul in de derde, vierde of vijfde ronde die mij bij het streven naar - eindelijk, eindelijk! - een rating van 2200 dwars-boomde en mij het gevoel gaf dat "de Drentse Heideplagger" (een creatie van Wim de Bie) bij het aanschouwen van een in bloei staand Drents heideveld zo treffend kan verwoorden: "Heb ik godverdegodver 40 jaar voor Jan Lul lopen plaggen!.... Altijd was er de kortsluiting in het cerebrale circuit (de ene keer veroorzaakt door Nijboer, een andere keer Bosboom, Horvath of het een of andere Chinese of Russische onderkruipfel) dat mij op het ultieme moment de das omdeed. Het is me - schat ik - een keer of acht gebeurd "dus dat scheelt precies 50 ratingpunten". De laatste keer was afgelopen zomer tegen Robin Swinkels. Ik wéét nog dat ik omstanders na afloop van de partij om touw en de locatie van de dichtstbijzijnde geschikte boom heb gevraagd Zelf houd ik het erop dat dit falen komt door de ongelukkige ligging van de speellocatie van het betreffende toernooi: want te dicht bij het bij rampspoed tot zelfmoord uitnodigende spoor (Amsterdam ACT, Hilversum en - o God - ook de Olympus!) resp. de tot zelfverdrinking wenkende Noordzee bij het desolate en lugubere Wijk aan Zee. Enfin: ik word er duidelijk niet vrolijker op.

Natuurlijk waren er ook nog anderen (zoals Wong Tsai, Igor Coene of Maarten van Zetten) die hun inbreng in ons rondreizende tijgercircus hadden. Behandeling van hun successen en falen moet ik echter - bij gebreke aan voldoende kennis en ruimte - achterwege laten. Ik heb - als gezegd - me beperkt tot aandacht voor de Aller-hardeste Kern. Die zal zijn reizen in de vaderlandse schaakjungle ongetwijfeld vervolgen, op naar het volgende lustrum, onder het brullen van dat aloude en illustere strijdlied:

"En datte we *Toffe Tijgers* zijn dat willen we weheten!....

En daarom komen wij...

En daarom komen wij

En datte we *Toffe Tijgers* zijn dat willen we weheten.

Daarom komen wij

Overal!.....

Overal?

Overal!

Waar de Dames zijn, waar de Dames zijn?!

Waar de Dames zijn, daar is ons bal"!

□

Als U onderaan onze website klikt op het tellerbeeld, dan komt U bij statistische gegevens terecht. U vindt hier een rijtje zoektermen, die het meest naar onze website hebben geleid. Dat zijn dus hits die te herleiden zijn naar een zoekmachine met de volgende zoektermen:

Pauline van Nies 86x
Computerbril 24x
Schaken Zoetermeer 20x
Niersteenaanval 11x
Schaakgrappen 7x
Erik Hennink 6x

Daar zitten een aantal opmerkelijke bij. De niersteenaanval en de computerbril zijn voor mij toch onverwacht. De niersteenaanval leidt tot een column van Manuel. Ik zie het al voor me. Duivelse pijnen. Laten we eens kijken wat internet er allemaal over zegt. En dan kom je bij Manuel uit. Dat helpt!!

De computerbril leidt ook weer naar Manuel. Een artikel waar Manuel in zijn ogen wrijft: Van Scheltinga - Kunnen R. 0-1 1969.

Wat zouden die mensen overigens denken. Ben je iets serieus aan het uitzoeken, dan kom je bij Promotie uit. Er zit overigens nog een opmerkelijk lijstje bij de teller. De landen waar de hits vandaan komen:

<i>The Netherlands 105618</i>	<i>Spain 740</i>	<i>Germany 380</i>
<i>United States 3408</i>	<i>Czech Republic 620</i>	<i>France 374</i>
<i>Europe3368</i>	<i>Sweden433</i>	<i>South Africa 339</i>
<i>Belgium1119</i>	<i>United Kingdom 415</i>	<i>Iran 134</i>
<i>Norway 858</i>	<i>Bolivia 392</i>	<i>Italy 58</i>

De logica ontgaat mij. Ik verwacht een lijstje op volgorde van zeg maar het aantal schakers in dat land. Czech Republic is te herleiden naar het aantal schaakcontacten dat ik daar zelf heb. Bolivia naar Hans Meijer. Maar wat doet een land als Iran in dit rijtje? Voor je het weet staat Promotie op een of ander lijstje in de USA.

□

Niet vergeten:

De jubileum-prijsvraag in de competitie-gids!

→ Inleveren mogelijk tot 1 november 2007

→ Alle correcte inzendingen worden beloond!

P55	Promotie buitengaats sinds 2002	Manuel Nepveu	J
------------	--	--------------------------	----------

Een paar weken geleden keek ik bij Studio Sport naar enkele etappes uit de Vuelta, de ronde van Spanje. Daar zag ik een rit waarbij de wielrenners van Huesca naar Cerler crossten. Cerler? Maar dat ken ik toch? Daar hadden Bernard, Henk, Gerhard, Willem en ik toch onze behuizing voor het tournooi in Benasque in 2005? Ik zat rechtop voor de buis, want ik wist wat er komen ging. Binnen een oogwenk waren de renners door Benasque en ik zat me te verkneukelen. Nu dadelijk naar rechts en dan meteen omhoog. Ja, omhoog, dus niet vals plat of zo, neen. Wat had ik in het clubblad van oktober 2005 ook alweer geschreven?

“...Om vanuit Benasque in Cerler te komen moest de auto flink zijn best doen. Gerhard reed soeverein en haalde maar zelden de vijftig per uur, maar Bernard werd met elke bocht witter en omdat hij pal achter mij zat, was ik blij dat ik flink wat overhemden van huis had meegenomen...”. En nu moesten de wielrenners na zo'n 170 km te hebben gereden deze klim op hun fietsjes doen. Ik zag de armsten langs de hoofdstraat van Cerler rijden, nog verder dan onze auto moest. Ik genoot vol sadistisch invoelingsvermogen...

Overigens was Benasque pas aan de beurt gekomen nadat eerst Andorra in 2002 en vervolgens Oberwart nog tweemaal was bezocht, in 2003 en 2004. In de oktobernummers van de desbetreffende jaren kunt u dat nog eens nalezen. Voor die paar leden die deze nummers per ongeluk hebben meegegeven met de vuilnisman meld ik nog een paar niet-schaaktechnische dieptepunten.

In Andorra joeg Willem ons de bergen over op een ontbijt dat bestond uit twee toastjes met driljam en een kop koffie. Slechts een schone(?) zakdoek kon het afbranden van de schedel van een van hen voorkomen... Die vond dat minder geslaagd.

Op de heenreis naar Oberwart 2003 konden we op de Duitse Autobahn allerlei sierlijke vrouwenbenen uit de ramen van Nederlandse auto's zien hangen, waarbij uw scribent door luidkeels te gillen hier en daar een botsing kon voorkomen (Wie zat er toen ook alweer achter het stuur?).

Het jaar daarop, 2004 dus, werd de dag voor het vertrek naar huis zozeer “veralcoholiseerd”, dat de aangewezen automobilisten de volgende dag vreselijk hebben moeten afzien. Een van hen had de nacht daarvoor alleen maar een ongelijke strijd gevoerd met zijn maag en geen oog dichtgedaan.

Door omstandigheden werd de zomervakantie in de jaren 2006 en 2007 niet door de gebruikelijke groep Promotianen gebruikt voor een toernooi in het buitenland. Maar buiten het seizoen waren er enkelen die kans zagen zich van hun werkzaamheden los te rukken. Een aantal malen waren er tussendoortjes in Praag, waaraan in wisselende samenstelling werd meegedaan door ons buitengaats ereid Hansepans, Willem, Gerhard, Bernard en uw scribent. In 2006 werden er in wisselende samenstelling toernooien bezocht in Liberec, Nantes, Capelle la Grande, St. Vincent, Curaçao en op het Isle of Man, waarbij vooral dit laatste toernooi moordend was, te oordelen naar Bernards beschrijving van de gebeurtenissen.

Ik ga niet al te zeer vooruitlopen op de gebeurtenissen, maar in 2008 kon er wel eens een delegatie op bezoek gaan bij onze Zuid-Amerikaanse correspondent....

Hoe dan ook, Promotie heeft ook in het buitenland getracht om potten te breken en aan Bernard is dat ook daadwerkelijk gelukt; FM achter zijn naam staat namelijk niet voor Finale Mislukkeling (of voor Frans Martens, *red.*), maar voor Fide Meester!

□

Het Idee	Willem Broekman	F
-----------------	----------------------------	----------

Een artikel in de vervolgserie over mijn dogma's in het schaken Dit keer een abstractieniveau hoger. Ik zal de vraag beantwoorden wat er achter mijn dogma's zit.

Afgelopen seizoen heb ik ook geschreven over de zogenaamde houtjesschuivers. De lieden die zet voor zet schaken en elke keer weer moeten rekenen aan wat er allemaal op het schaakbord gebeurt. Mijn oplossing is te werken met stellingkenmerken, de zogenaamde tactische elementen.

Waar gaat het om?

Het gaat erom dat je een idee hebt wat er achter een stelling zit. "**Het Idee**" achter de stelling!! Dit idee zal gedurende een bepaald aantal zetten niet wijzigen. De houtjesschuivers werken met een idee achter een zet. Dit idee laten ze steeds weer wijzigen met elke zet.

Als je werkt met een idee achter een stelling, dan selecteert dit de kandidaat zetten behoorlijk uit. Het is dan makkelijker te bepalen wat je moet zetten. Je toetst eerst een zet aan het idee en verworpt hem als hij niet past bij het idee achter de stelling. Je rekent alleen de zetten door die passen bij het idee.

Bij analyses achteraf merk je gelijk of je te maken hebt met een speler, die schaakt met een idee. Hij zal je uitleggen dat hij een aantal zetten heeft gedaan omdat hij de f-lijn wilde openen om met een toren op de 7^e rij binnen te komen. Of hij vertelt je dat gedurende een bepaalde fase in de partij hij bezig was zijn paard tegen de goede looper van de tegenstander te ruilen.

Zo voeren Bernard en mijn persoontje een ideeënstrijd over de waarde van de looper en het paard. In mijn dogma's kan je beter de looper hebben. Natuurlijk is dit niet altijd zo.

Bernard speelt met het idee dit telkens weer te weerleggen. En voert dan achteraf de discussie of mijn looper wel zo goed was. Natuurlijk nadat ik weer eens op mijn donder heb gehad.

Harrie Boerkamp is een speler die met een herkenbaar idee achter de stelling speelt. Hij heeft het idee dat hij niet goed is in het eindspel en vermijdt dus in elke partij het eindspel.

Dat betekent dat hij scherpe stellingen moet spelen. Stellingen die snel tot winst of verlies zullen leiden. Hij wil dynamisch spelen. In rustige stellingen is hij steeds weer op zoek naar de zetten die de stelling op scherp zetten. Hij toets de zetten daarop en legt dat achteraf ook uit.

Hij is daarin een ware 'meester' geworden. Worden er stellingen gespeeld die passen in het idee van Harrie, dan kan hij van iedereen op de vereniging winnen.

Doordat hij met vaste ideeën speelt, wordt hij daarin ook steeds beter. Hij kan stellingen beter beoordelen op hun dynamische kenmerken dan een gemiddelde andere speler. Omdat hij altijd dit soort stellingen speelt en er dus beter in getraind is. Zijn techniek in dit soort stellingen is beter dan van de andere spelers.

Bernard heeft de remedie. Hij stelt dat je bij Harrie eerst de tandjes moet uittrekken. Dan kan hij niet meer bijten.

Harrie is niet voor niets een van de betere spelers van de vereniging. Dat komt omdat hij met een idee achter de stelling (partij) speelt. Dus een oproep aan een ieder. Speel met een Idee. En leg tijdens de analyse uit wat jouw ideeën achter de stelling zijn geweest. Je gaat dan zeker beter schaken

□

In januari 2007 kon ik melden dat het er naar uitzag dat Oswaldo Zambrana, de kampioen schaken van Bolivia, spoedig de grootmeester titel zou behalen. In september 2006 had de FIDE hem in Elista, op grond van zijn drie grootmeesternormen, de GM titel 'conditional on rating' toegekend. Op 1 januari 2007 was zijn rating 2495. Vijf te weinig voor de titel. De ontbrekende punten had hij toen al bijeengesprokkeld. In december 2006 had hij in Santa Cruz, Bolivia, 9 tegenstanders met een gemiddelde rating van 2172 het onderspit doen delven. Deze prestatie was goed voor een winst van 17 punten waardoor zijn rating naar 2512 steeg. Genoeg voor de GM titel. Op 1 april 2007 verscheen dan ook voor het eerst de g achter zijn naam op de ratinglijst van de FIDE.

Zambrana heeft beroemde voorgangers: Cuba (José Raúl Capablanca, 1914; Silvino Garcia, 1975), Argentinië (Miguel Najdorf, 1950; Oscar Panno, 1955), Brazilië (Henrique Mecking, 1971), Mexico (Carlos Torre, retroactief in 1977; Marcel Sisniega, 1992), Chili (Iván Morovic, 1985), Peru (Julio Granda, 1986), Colombia (Alonso Zapata, 1986), Paraguay (Zenon Franco, 1992), Uruguay (Andrés Rodríguez, 1997), Costa Rica (Alejandro Ramírez, 15½; 2003; NiC 04/01), Ecuador (Carlos Matamoros, 2004), Bolivia (Oswaldo Zambrana, 2007), Venezuela (Eduardo Iturrizaga, 18; IM 2006; GM 2007).

De professionele schaakcarrière van Zambrana begon in 2000 toen hij als negentienjarige tijdens de Schaakolympiade in Istanbul, Turkije, aan het derde bord voor Bolivia een zilveren medaille in de wacht sleepte. Zijn eerste GM norm behaalde hij in augustus 2004 in Santos, Brazilië, waar hij een sterk bezet toernooi won. Zijn tweede norm scoorde hij in juli 2005 in Balaguer, Spanje, en zijn derde in december 2005 in Las Palmas, Spanje. Zijn rating was op dat moment 2435. In Bolivia, waar men de rating eis van 2500 over het hoofd had gezien, vierde men toen al zijn vermeende GM titel. Op de echte titel heeft Zambrana uiteindelijk een jaartje langer moeten wachten.

Op 1 juli 2007 telde de wereld 1086 grootmeesters. Zambrana streeft naar een plaats bij de top 100. Een ambitieus doel want tussen hem en de top 100 staan nog zo'n 1000 andere grootmeesters. Van de 2600+ spelers heeft hij tot nu toe Krasenkow, Ponomarev, Sasikiran, Lautier, Granda, Bruzon, Felgaer, Vescovi, Milos en Leitão ontmoet. Op dat niveau laat zijn score nog veel te wensen over (+0; =4; -9). Wat te doen? In Bolivia staat hij 150 punten voor op nummer twee. Hier valt dus niets meer voor hem te bewijzen. Als hij in de schaakwereld verder wil komen moet hij, net als vele andere Latijns Amerikaanse schakers naar Spanje verhuizen. In Europa wacht hem het bestaan van schaaknomade en moet hij via het open toernooien carroussel trachten hogerop te komen. Een weinig benijdenswaardig bestaan.

Tot slot een partij. Van 17-28 mei 2007 nam Zambrana op Cuba deel aan het Open Toernooi van het XLII Capablanca in Memoriam. Csaba Horvath uit Hongarije won dit toernooi. Zambrana deelde met drie andere schakers de derde plaats. Zambrana startte met twee nederlagen maar wist zich daarna op bewonderenswaardige wijze in de wedstrijd terug te rommelen. Onderstaande partij uit de laatste ronde illustreert dit op aardige wijze.

Zambrana Oswaldo (2512) - Guerra Mendez Jose Angel (2399) (Havana, 28 mei 2007).

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Lc5 4.c3 Pf6 5.d3 a6 6.Lb3 0-0 7.0-0 La7 8.Lg5 h6 9.Lh4 d6 10.Pbd2 Le6 11.Kh1 De7 12.Ld5 Pd8 13.d4 c6 14.Lb3 Lxb3 15.Dxb3 b5 16.a4 Pe6 17.Da3 Dc7 18.Tad1 (18.Lxf6) Ph5 19.dxe5 dxe5 20.Pb3 bxa4 21.Dxa4 Phf4 22.Dc4 Tab8 23.Ta1 Tb5 24.Txa6 Db7 25.Ta3 Lb6 26.Pfd2 (26.Tfa1) g5 27.Lg3 Td8 28.Lxf4 Pxf4 29.g3 Pd3 30.Kg2 Dd7 31.h3 Kg7 32.Ta2 h5 33.Pd4 (Spectaculair.) Pxb2 34.Pf5+ Kg6 35.Txb2 (35.Pe7 Kf6 38.Dxb5 cxb5 39.Pd5) Txb2 36.Pf3 f6 37.Da4 Lc5 38.Da5 La7 39.Da3 Tdb8 40.Pe7+ Kf7 41.Pxc6 Dxc6 42.Dxa7+ T8b7 43.De3 Tc2 (43...Da6) 44.Dxg5 Dxe4 45.Dxh5+ Dg6 46.Pxe5+ fxe5 47.Df3+ 1-0

□

Voor de Motiefgroep schaken (de landelijke vereniging waarvan de leden zich bezig houden met het verzamelen van allerlei zaken op het gebied van schaken) heb ik onlangs met een aantal anderen een 44 pagina's tellende dikke special over schaken in stripverhalen afgerond. Een 'schaakstrip' is daarbij een stripverhaal waar in meer of mindere maten schaken in voor komt. (Rob de Vries heeft in eerdere clubbladen al wel eens wat voorbeelden laten zien.) Denkt u nu niet dat er maar een paar, bijvoorbeeld enkele tientallen, stripverhalen met daarin schaken te vinden zijn. Inmiddels heb ik namelijk een catalogus kunnen opbouwen met daarin circa 560(!) titels.

Een catalogus welke nog bijna elke dag groeit. Daarbij is er amper een bekende strip (Donald Duck, Asterix, Lucky Luke, Kuifje, de Smurfen, Popeye, Felix de Kat, Storm, Prins Valiant, Batman, Superman enz. enz.) te noemen of er bestaat wel een schaakfragment van. Helaas kan ik onderstaand slechts een beperkt aantal voorbeelden de revue laten passeren.

Het oudste stripverhaal stamt uit 1845, namelijk de welbekende Meester Prikkebeen, getekend door de Zwitser Rudolph Töppfer. De oudste schaakstrip is van veel recenter datum, namelijk een fragment uit 1929 uit de 1^e Franse druk van "Kuifje au pays de Soviets" (Kuifje in de Sovjet Unie.) Zie hiernaast. Ik vermeld hierbij nadrukkelijk dat het om de 1^e en Franse druk gaat; dit fragment bestaat dus niet in een Nederlandse versie.

Wel duikt de Russische generaal waar Kuifje hier tegen zit te schaken later weer in "Kuifje, het gebroken oor" in het Zuid-Amerikaanse San Theodoros op. Dan heet de man generaal Alcazar en deze keer speelt hij zelfs meerdere schaakpartijen tegen onze avontuurlijke reporter. Dit laatste boek is wel in het Nederlands verschenen, namelijk in 1945, en is daarmee dan meteen de oudste in Nederland verschenen schaakstrip.

Laten we ons eens op de Nederlandse strips concentreren. Want van één van de oudste en bekendste Nederlandse stripfiguren, Ollie B. Bommel met zijn onafscheidelijke Tom Poes, zijn er bijvoorbeeld maar liefst 3 uitgaven volledig aan het schaken gewijd. De eerste Tom Poes strip (Tom Poes en het geheim van de Blauwe Aarde) verscheen al vanaf 16 maart 1941 in het toenmalige dagblad De Telegraaf / Nieuws van de Dag. Aanvankelijk was Tom Poes de hoofdfiguur van deze door Marten Toonder getekende strip, maar in het derde avontuur, ('In den toovertuin') stapt een zekere Heer Olivier B. Bommel de verhalen binnen. In de loop van de tijd wordt heer Bommel een vast karakter in de strips, welke na verloop van tijd zelfs tot de hoofdpersoon uitgroeit.

Van Ollie B. Bommel zijn de drie schaakstrips eigenlijk alle drie gebaseerd op hetzelfde verhaal. Dit verhaal is eenvoudig: Ollie B. Bommel moppert iets over hoe lastig het is voor een heer van stand om een kasteel als Bommelstein te onderhouden. Dan verschijnt de slechte tovenaars Zwarte Vleer, die daar wel wat op weet. Hij laat het kasteel krimpen, totdat er niet meer dan een schaakstuk (een witte toren) over blijft. Heer Ollie gaat naar het hof van de Koning om zich te beklagen. Echter ook daar verschijnt de Zwarte Vleer en ook de Koning, Koningin, raadsheer Markies de Cantecleer, de soldaten en wat dies meer zijn schaakstukken. Tom Poes verzint een list, waardoor hij en heer Ollie door weten te dringen tot het berghol van de Zwarte Vleer. Daar knoeit heer Bommel wat onhandig met de toverspreuken van Zwarte

Vleer, waarna hijzelf, Tom Poes, maar ook de Zwarte Vleer met zijn gehele gevolg in schaakstukken veranderen. Het moet dus op het schaakbord tussen de witte en zwarte stukken uitgevochten worden. Uiteraard lijken eerst de zwarte stukken te gaan winnen. Echter uiteindelijk weet de witte pion Tom Poes de overkant te bereiken, hij promoveert, groeit en mept dan de zwarte Koning, de Zwarte Vleer van het bord. Daarmee hebben de goeden, de witte stukken gewonnen en allen krijgen hun normale formaat terug.

Dit basisverhaal verscheen oorspronkelijk in zwart-wit als vervolgstrip met tekstballonnen in Wereldkroniek, 1952 (40-50) en 1954 (42-50). In 1974(?) wordt dit verhaal als illegale uitgave (dus buiten medeweten van Marten Toonder om)

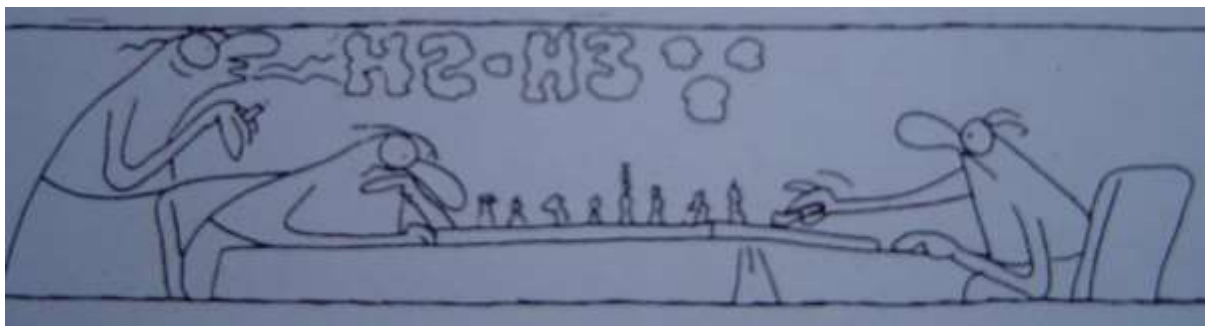
uitgegeven onder de titel "Tom Poes en het betoverde schaakbord." Het betreft een klein boekje met oranje kaft, 31 pagina's op A5-formaat. Hoewel de oplage naar verluid grotendeels in beslaggenomen en vernietigd zou zijn, is dit boekje af en toe nog wel eens ergens te koop. Het verhaal werd veel later - in 1981 - door Marten Toonder zelf nogmaals herbewerkt, hertekend en hertekst en uitgegeven bij uitgeverij Oberon onder de titel "Tom Poes en het betoverde schaakspel." Tussendoor verscheen er een - waarschijnlijk als reclame-uitgaven - door CCF (Coöperatieve Condensfabriek Leeuwarden) uitgegeven stripboek onder de titel "Tom Poes en de Zwarte Vleer." Dit boek betreft een veel volwassener geheel dan het wat kinderlijkere verhaal van de andere uitgaven. In grote lijnen is het verhaal echter hetzelfde.

En vergeet ook een andere bekende Nederlandse strip namelijk Appie Happie niet. Dit is de bekendste krantenstrip van striptekenaar Dik Bruynesteyn. In het enige Nederlandse stripmuseum in Groningen loopt er nog tot en met zondag 30 september een tentoonstelling over Appie Happie. De strip Appie Happie kent verschillende losse gagstrips met schaken. En daarnaast is er de helaas nooit in boekvorm verschenen strip "Appie Happie in het HoogBoven Toernooi." Dit betreft een verhaal waarin onze bananenbijtende landgenoot een nieuwe schaakopening 'het Appiaans' introduceert in zijn partij tegen niemand minder dan Bobby Fiesjer. Helaas gaat er iets mis, waardoor Appie Happie niet in staat is om met zijn laatste overgebleven paard de beslissende matzet uit te voeren. Door de tijdsoverschrijding van Appie Happie wint een juichende Bobby Fiesjer deze match over één winstpartij(!)

En wie kent niet de vele FC Knudde-gags van striptekenaar Toon van Driel. Voor de invoering van de computer waren dit de vaste waarden voor elke clubblad redacteur om daarmee de witte vlekken in het clubblad op te vullen. Daarbij is de FC Knudde een voetbalteam waarvan de bizarre belevenissen al vanaf 1973 te volgen zijn in

bijvoorbeeld het Algemeen Dagblad, de Eppo, de Veronicagids etc. De dagelijkse stripjes waren een dankbaar medium voor Van Driel om alle vooroordelen, meningen en komische gebeurtenissen op en rond het voetbalveld uit te werken tot grappige

stripjes van maximaal 3 plaatjes. Met name de karakters Jaap (een verdediger) en Dirk (de keeper) zijn zeer bekend geworden door de vele terugspeelballen van Jaap op de keeper ("Tikkie trug, Jaap!"). Inmiddels zijn er al 34 stripalbums van FC Knudde verschenen. En af en toe maken de karakters uit het voetbalelftal uitstapjes naar andere sporten zoals atletiek, zwemmen en gelukkig ook schaken. Heel sterk waren daarbij ook de persiflages op de actualiteit, zoals bijvoorbeeld op de vele en lange matches Karpov-Kortsnoi en Karpov-Kasparov.

En Toon van Driel is ook de geestelijke vader van andere minder bekende gagstrips, zoals bijvoorbeeld de Stamgasten en Felis Leo III, alwaar het schaakspel ook af en toe te bewonderen is. En ook de strip over André van Duin komt van de hand van Van Driel. En ook André van Duin komt van tijd tot tijd met het edele schaakspel in aanraking. Momenteel zijn er 6 van deze strip(je)s bekend.

Een andere stripfiguur waarvan in Nederland veel schaakstrips te vinden zijn is Donald Duck. Donald Duck is waarschijnlijk één van de bekendste stripfiguren ter wereld. Deze driftige eend, voortgekomen uit de Disney Studio's, was eerst een bijfiguur in de filmavonturen van Mickey Mouse. Zijn eerste optreden was in 1934 (in "The wise little hen"). Donald maakte met zijn onverstaanbare gesnater zoveel indruk bij het publiek dat hij op veler verzoek vanaf 1937 zijn eigen tekenfilmpjes kreeg. In 1938 startte in Amerika een dagelijkse Donald Duck krantenstrip. Vanaf de jaren '40 verschenen langere avonturen in kleine comic-boekjes. Vanaf dat moment beleeft Donald de prachtigste avonturen. Hij wordt daarin bijgestaan door zijn slimme neefjes Kwik, Kwek en Kwak, zijn "vriendin" Katrien en zijn stinkend rijke oom Dagobert. Uiteraard wordt hij in al zijn

avonturen ook tegengewerkt door slechteriken zoals De Zware Jongens, Zwarte Magica en Madame Mikmak. Ook gaat hij regelmatig de strijd aan met zijn neef Guus Geluk (bij wie succes en geluk altijd komen aanwaaien).

Vanaf 1952 heeft Donald zijn eigen Weekblad in Nederland waarin hij al zijn avonturen beleefd. Er zullen maar weinig gezinnen in Nederland zijn waar dit blad niet enige tijd op de deurmat is gevallen. Al was het maar via De Leesmap. Naast de belevenissen van Donald en zijn vriendjes kom je in het Weekblad ook de avonturen tegen van Mickey Mouse en diens vrienden Goofy en

Pluto. Ook mindere helden als Midas Wolf en Broer Konijn komen regelmatig in de Donald Duck opdraven. In al deze stripverhalen (en dat zijn er dus heel wat) komen Donald en zijn kompanen uiteraard ook in aanraking met het edele schaakspel. Hieronder zijn een paar voorbeelden opgenomen.

Veel van bovenstaande strips Uit Nederland zijn ook in met name België en Frankrijk bekend. In die landen bestaat (bestond) er dan ook een levendige stripcultuur, welke gevoed en geïnspireerd werd door stripbladen als Kuifje (Tintin), Robbedoes (Spirou), Sjors, Eppo, Pilote, Pif en Donald Duck. En door de tweetaligheid van België werden bovendien veel Franstalige strips in het Nederlands vertaald en vice versa. Een land als bijvoorbeeld Duitsland kent een veel beperktere stripcultuur. Hier treft men veelal uit andere talen vertaalde strips. Daarnaast zijn er in Duitsland een paar stripbladen zoals de Yps (maar ook weer gebaseerd op het Franse Pif), Fix und Foxi en heel veel Donald Duck waar wel het nodige aan strips met schaken is terug te vinden.

Tot slot wil ik hier twee andere typische striplanden nog even kort aanstippen, namelijk de Verenigde Staten van Amerika en Japan. In de Verenigde Staten van Amerika ontstond er in en na de tweede wereldoorlog een heel ander soort comics, namelijk stripverhalen / comics met Amerikaanse superhelden als Spiderman, Superman, Batman en vele, vele navolgers. Het gaat hierbij dan vooral om wekelijks uitkomende 'boekjes' van uitgevers als DC en Marvel. Als schaakstrips levert dit verschijnsel ons een behoorlijk aantal titels op. Het gaat hierbij soms om een verhaal met 'chess' in de naam, soms om een verhaal met daarin een 'schaak-plot'. (Dit laatste dan vooral een Amerikaanse superheld, die op een schaakbord "het kwaad", namelijk de zwarte stukken, dient te verslaan.) Echter vooral zijn er de boekjes met op de voorpagina een mooie schaakafbeelding (vaak weer de verkleinde schaakstukken die tegen hun vijanden strijden.) Jammer is daarbij wel, dat er dan meestal in het hele boekje geen spoor van schaken meer te bekennen valt.

En tenslotte is er het aparte stripland Japan met zijn zogenoemde Manga-strips. De Manga-strips zijn er in het Japans, danwel vertaald naar het Engels en/of het Duits. (Nederlandse vertalingen ben ik niet tegen gekomen.) De Manga-strips zijn wat dikkere boekjes vaak uitgegeven als een serie, een reeks bij elkaar horende boekjes met een vervolgverhaal. Heel apart - en ook wel even wennen - is dat deze Manga-strips van rechts naar links geschreven zijn. Je begint dus (naar onze maatstaven) achterin het boekje te lezen en daarbij lees je steeds eerst de rechter- en daarna pas de linker-pagina. Natuurlijk zijn er de Manga-strips met toevallig hier of daar een plaatje met iets van schaken. Maar ook zijn er een paar series met als thema een echt schaakverhaal.

Kortom er zijn vele voorbeelden van schaken in strips te noemen; de schaakspecial van de Motiefgroep staat er boordevol mee. En hoewel slechts weinigen dat kunnen controleren: ik heb in bovenstaand artikel een aantal plaatjes gebruikt; echter slechts een enkel van de hier gebruikte plaatjes (dat van Kuifje) is ook in die schaakspecial van 44 pagina's gebruikt. Voor de rest staan er dus in de special weer allemaal andere plaatjes!

□

Stelling 1 Virtanen - Bjoerquist, 1973 1. Tg8+ ! Dxcg8 2. Dg7+ ! Dxcg7 3. fxg7+ Kg8 4. Pe7#	Stelling 2 Niklasson – Lundin, 1978 1. ... Pg3+ 2. hxg3 Dh5+ 3. Ph2 Dxe2 0-1
Stelling 3 Tempone – Franco, 1980 1. Db8+ Pxb8 2. Tf8#	Stelling 4 Kupreichik – Levit, 1990 1. Txb6 1-0 (dreigt Txb8# en Dxd7)
Stelling 5 Bender – Pavelic, 1982 1. ... Pxc2+ 2. Dxc2 Tf1+ 3. Kxa2 Txb2 4. Lxb2 Tf2 5. Lxc3 Txc2+ 6. Ka1 Kg4 7. Le1 Tc1 0-1	Stelling 6 Kljukin – Gergel, 1971 1. Txe6+ ! Dxb4 2. Txc6+ Kb4 3. a3+ Ka4 4. Tc4+ bxc4 5. Lc6
Stelling 7 Wolf – Spielmann, 1923 1. h3 ! Dxb3 2. Dxf3 ! Txf3 3. Tc8+ Lxc8 4. Te8+ Tf8 5. Txf8#	Stelling 8 Ftacnik – Wolff, 1983 1. ... Db2! (dreigt Tf2+, Ke3, Pg4#) 2. Txb2 Pe5+ 3. Ke3 Pfg4#

Puzzel (blz. 15)

1. Ke7, 2. Kxf7, 3. Kxg7, 4. Kf7, 5. Ke7, 6. Kd8, 7. Kxc7, 8. Kb7, 9. Kxa6, 10. Kb5, 11. Kxc5, 12. Kc4, 13. Kb3#

Agenda t/m december 2007

H

oktober 2007

di	9 okt	periode 1 - ronde 5 + viering jubileum		
do	11 okt			SHTV 5 - Promotie 5 RHC-Arena 2 - Promotie 6
za	13 okt	4^e Open Promotie-Snelschaakkampioenschap om de Breugembokaal (<i>Olympus</i>)		
di	16 okt	periode 1 - ronde 6	Promotie 7 – SHTV 6	Rijswijk 2 - Promotie 3
di	23 okt	periode 1 - ronde 7		
za	27 okt (?)	4-kamp Zuid-Holland-beker (<i>Olympus</i>) [datum nog niet definitief]		
di	30 okt	periode 1 - ronde 8	Promotie 3 - Scheve Toren 2 Promotie 5 - BF-Wassenaar 2	

november 2007

vr	2 nov			Scheve Toren 1 - Promotie 2
za	3 nov			DD 1 - Promotie 1
di	6 nov	periode 1 - ronde 9	Promotie 6 - Rijswijk 3	DD 4 - Promotie 4
do	8 nov			Haeghe Ooievaar 4 - Promotie 7
di	13 nov	periode 1 - ronde 10		
di	20 nov	periode 1 - ronde 11	Promotie 2 - WSC 2 Promotie 4 - Botwinnik 2	
za	24 nov		Promotie 1 - Kennemer Comb. 1 (2B_Home)	
ma	26 nov			Lierse SV 1- Promotie 5
di	27 nov	periode 2 - ronde 1	Promotie 7 – Pomar 3	
do	29 nov			Botwinnik 3 - Promotie 3 Prometheus 1 - Promotie 6

december 2007

di	4 dec	snelschaken - voorronde 1		
ma	10 dec			RSC-Belgisch Park 1- Promotie 4 DSC 9 - Promotie 7
di	11 dec	periode 2 - ronde 2	Promotie 5 – Haeghe Ooievaar 2	
za	15 dec			WSC 1 - Promotie 1
di	18 dec	periode 2 - ronde 3	Promotie 3 - Haeghe Ooievaar 1 Promotie 6 - SHTV 4	
do	20 dec			SHTV 2 - Promotie 2
di	25 dec Kerst	→ geen clubavond ←		
vr !	28 dec 2007	oliebollenschaak	← ← ← Attentie! VRIJDAG !!!	